Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część LVIII.

Wydana i rozesłana.
w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 25. Września 1852,
w wydaniu niniejszem: 16. Października 1852.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

LVIII. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 25. September 1852,
in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 16. October 1852.

Część LVIII.

Wydana i rozesłana w języku niemieckim dnia 25. Września 1852, w wydaniu niniejszem dnia 16. Października 1852 r.

184.

Patent cesarski z dnia 15. Sierpnia 1852,

którym w miejsce dawniejszej ustawy z dnia 31. Marca 1832 *) o przywilejach dla opieki nowych odkryć, wynalazków i popraw w zawodzie przemysłowym, wydana zostaje nowa ustawa o przywilejach.

My Franciszek Józef pierwszy,

z Bożej łaski Cesarz Austryacki;

Król Węgierski i Czeski, Król Lombardyi i Wenecyi, Dalmacyi, Kroacyi, Slawonii, Galicyi, Lodomeryi i Illiryi; Król Jerozolimy i t. d.; Arcyksiąże Austryi; Wielki-Książe Toskany i Krakowa; Książe Lotaryngii, Solnogrodu, Styryi, Karyntyi, Krainy i Bukowiny; Wielki-Książe Siedmiogrodu; Margrabia Morawii, Książe górnego i dolnego Szląska, Modeny, Parmy, Piacency i Gwastalli, Oświecima i Zatora, Cieszyna, Fryjulu, Raguzy i Zadry; uksiążęcony Hrabia Habsburga, Tyrolu, Kiburga, Gorycyi i Gradyski, Książe Trydentu i Bryksenu; Margrabia górnej i dolnej Luzacyi i na Istryi; Hrabia Hohenembsu, Feldkirchu, Bregencu, Sonnenberga i t. d.; Pan Tryestu, Kattary i na Marchii windyjskiej; Wielki-Wojewoda województwa Serbii i t. d. i t. d.

Powodowani życzeniem, ażeby także i w tych krajach koronnych państwa Naszego, które dotąd nie miały ustawy o przywilejach, przemysł na drodze wynalazków doznawał potrzebnej opieki, a kierowani oraz doświadczeniami, nabytemi od czasu patentu z d. 31. Marca 1832 *), wymagającemi niektórych popraw i uzupełnień w istniejących dotąd ustawach o przywilejach, postanowiliśmy po wysłuchaniu Naszych ministrów i zasięgnieniu zdania Naszej Rady państwa, rozporządzić, co następuje:

---

*) W zbiorze ustaw i rozporządzeń sądowych (Zb. Ust. Sąd.) Nr. 2556, i w zbiorze ustaw i rozporządzeń politycznych, tom 60. str. 42.

LVIII. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 25. September 1852, in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 16. October 1852.

184.

Kaiserliches Patent vom 15. August 1852,

wirksam für den ganzen Umfang des Reiches,

wodurch an die Stelle des früheren Gesetzes vom 31. März 1832 *) über Privilegien zum Schutze neuer Entdeckungen, Erfindungen und Verbesserungen im Gebiete der Industrie ein neues Privilegien-Gesetz erlassen wird.

Wir Franz Joseph der Erste,

von Gottes Gnaden Kaiser von Oesterreich;

König von Hungarn und Böhmen, König der Lombardei und Venedigs, von Dalmatien, Croatien, Slavonien, Galizien, Lodomerien und Illirien, König von Jerusalem etc.; Erzherzog von Oesterreich; Grossherzog von Toscana und Krakau; Herzog von Lothringen, von Salzburg, Steyer, Kärnthen, Krain und der Bukowina; Grossfürst von Siebenbürgen; Markgraf von Mähren; Herzog von Ober- und Nieder-Schlesien, von Modena, Parma, Piacenza und Guastalla, von Auschwitz und Zator, von Teschen, Friaul, Ragusa und Zara; gefürsteter Graf von Habsburg, von Tirol, von Kyburg, Görz und Gradiska; Fürst von Trient und Brixen; Markgraf von Ober- und Nieder-Lausitz und in Istrien; Graf von Hohenembs, Feldkirch, Bregenz, Sonnenberg etc.; Herr von Triest, von Cattaro und auf der windischen Mark; Grosswoiwod der Woiwodschaft Serbien etc. etc.

*Von dem Wunsche geleitet, dem Erfindungsgeiste auch in denjenigen Kronländern Unseres Reiches, welche bisher eines Privilegien-Gesetzes entbehrten, den erforderlichen Schutz angedeihen zu lassen, und in Berücksichtigung der seit dem Patente vom 31. März 1832 *) gewonnenen Erfahrungen, welche manche Verbesserung und Vervollständigung der bisherigen Privilegien-Gesetze als nothwendig erkennen liessen, haben nach Vernehmung Unserer Minister und Anhörung Unseres Reichsrathes, für den ganzen Umfang Unseres Reiches Folgendes festzusetzen befunden:*

**) In der Sammlung der Gesetze und Verordnungen im Justizfache (J. G. S.) Nr. 2556, und in der Sammlung der politischen Gesetze und Verordnungen, Band 60, Seite 42.*

ROZDZIAŁ I.

O przedmiocie wyłącznym przywileju.

§. 1.

Przywilej wyłączny, udzielonym być może, z ograniczeniami wskazanemi w §§[h] 2, 3, 4 i 5[m], na każde nowe odkrycie, na wynalazek, lub poprawę, mającą za przedmiot:

a) nowy wyrób przemysłu, albo

b) nowy środek wyrabiania, albo

c) nową metodę wyrabiania; jeżeli przedmiot nie należy do tych, które w następujących paragrafach (2—5) oznaczone są jako nie mogące być uprzywilejowanemi, bez względu na to, czy obywatel austryacki, czy też cudzoziemiec żąda przywileju.

Pod odkryciem rozumieć należy wynalezienie postępowania przemysłowego, już w dawniejszych czasach wprawdzie używanego, lecz zupełnie znowu zaginionego, albo też ogólnie w krajach austryackich nieznanego.

Pod wynalazkiem rozumie się wszelkie przedstawienie rzeczy nowej, nowemi środkami, lub rzeczy nowej, środkami już znanemi, albo rzeczy już znanej, innemi środkami, jak dotąd przy takowej używanemi.

Za poprawę lub zmianę uważać się będzie wszelkie dodanie przyrządu, urządzenia lub postępowania do przedmiotu już znanego albo uprzywilejowanego, za pomocą których osiągnięty być ma lepszy skutek, lub większa oszczędność, czy to w tem co jest celem przedmiotu, czy też w sposobie wyrabiania jego.

Za nowe uważać się będzie wszelkie odkrycie, wynalazek lub poprawa, jeżeli takowe aż do chwili żądanego przywileju ani w krajach austryackich nie są używane, ani w żadnym dziele drukowym nie są ogłoszone.

§. 2.

Przywilej nie będzie udzielonym na przysposabianie rzeczy do pożywienia służących, napojów i lekarstw, tudzież na odkrycia, wynalazki lub poprawy, których wykonywanie dopuszczonem być nie może ze względów publicznych na zdrowie, obyczajność lub bezpieczeństwo, albo ze względu na interes państwa, stosownie do rozporządzeń prawnych.

§. 3.

Na odkrycia, wynalazki lub poprawy, mające być wprowadzonemi z zagranicy do państwa austryackiego, wtedy tylko udzielonym być może przywilej wyłączny, jeżeli wykonywanie ich także za granicą ograniczonem jest przywilejem wyłącznym. Udzielenie przywileju zaś w takim przypadku, zyskać może tylko posiadacz przywileju zagranicznego, lub jego prawonabywca. Bez tego ograniczenia, nie może być udzielonym przywilej na wynalazek, odkrycie lub poprawę, zrobioną za granicą, lecz nie będącą jeszcze w używaniu w krajach austryackich.

I. Abschnitt.

Vom Gegenstande eines ausschliessenden Privilegiums.

§. 1.

Ein ausschliessendes Privilegium kann unter den, in den nachfolgenden §§. 2, 3, 4 und 5 enthaltenen Beschränkungen auf jede neue Entdeckung, Erfindung oder Verbesserung ertheilt werden, welche

a) *ein neues Erzeugniss der Industrie, oder*
b) *ein neues Erzeugungsmittel, oder*
c) *eine neue Erzeugungsmethode zum Gegenstande hat, das Privilegium mag von einem österreichischen Staatsangehörigen oder von einem Ausländer angesucht werden wenn sie nicht zu den in den folgenden Paragraphen (2—5) als nicht privilegirbar bezeichneten gehört.*

Man versteht aber unter Entdeckung jede Auffindung einer zwar schon in früheren Zeiten ausgeübten, aber wieder ganz verloren gegangenen, oder überhaupt einer im Inlande unbekannten industriellen Verfahrungsweise.

Unter Erfindung wird jede Darstellung eines neuen Gegenstandes mit neuen Mitteln, oder eines neuen Gegenstandes mit schon bekannten Mitteln, oder eines schon bekannten Gegenstandes mit anderen, als den bisher für denselben Gegenstand angewendeten Mitteln verstanden.

Als eine Verbesserung oder Veränderung wird jede Hinzufügung einer Vorrichtung, Einrichtung oder Verfahrungsweise zu einem bereits bekannten oder privilegirten Gegenstande angesehen, durch welche in dem Zwecke des Gegenstandes, oder in der Art seiner Erzeugung ein günstigerer Erfolg oder eine grössere Oekonomie erzielt werden soll.

Als neu wird irgend eine Entdeckung. Erfindung oder Verbesserung betrachtet, wenn sie bis zur Zeit des angesuchten Privilegiums im Inlande weder in der Ausübung steht, noch durch ein veröffentlichtes Druckwerk bekannt ist.

§. 2.

Auf Bereitungen von Nahrungsmitteln, Getränken und Arzeneien, dann auf Entdeckungen, Erfindungen oder Verbesserungen, deren Ausübung aus öffentlichen Rücksichten für die Gesundheit, Sittlichkeit oder Sicherheit oder im allgemeinen Staats-Interesse gemäss den gesetzlichen Anordnungen unzulässig ist, findet ein Privilegium nicht Statt.

§. 3.

Auf eine neue Entdeckung, Erfindung oder Verbesserung, welche aus dem Auslande in das österreichische Staatsgebiet eingeführt werden will, kann nur dann ein ausschliessendes Privilegium verliehen werden, wenn die Ausübung derselben auch im Auslande noch auf ein ausschliessendes Privilegium beschränkt ist. Eine solche Verleihung kann aber nur dem Inhaber des ausländischen Privilegiums, oder dessen Rechtsnehmer zu Theil werden. Ohne diese Beschränkungen ist ein Privilegium auf eine im Auslande gemachte, im Inlande aber noch nicht in Ausübung stehende Erfindung, Entdeckung oder Verbesserung unstatthaft.

§. 4.

Na poprawę przedmiotu już znanego, lub wyłącznie uprzywilejowanego, udzielonym będzie przywilej z tem tylko ograniczeniem, iż się nie rozciąga przywilej na cały przedmiot, lecz tylko na część poprawioną.

§. 5.

Przywilej wyłączny nie będzie udzielonym na zasadę umiejętną, lub na zdanie ściśle umiejętne, nawet wtedy, gdyby zasada lub zdanie takie wprost zastosowanem być mogło na przedmioty przemysłowe; atoliż uprzywilejowanem być może wszelkie nowe zastosowanie takiej zasady lub takiego zdania, którego skutkiem jest nowy wyrób przemysłowy, nowy środek, lub nowa metoda wyrabiania.

§. 6.

Połączenie dwóch lub więcej, różniących się od siebie odkryć, wynalazków lub popraw w jeden przywilej, wtedy tylko dozwolonem być może, jeżeli odkrycia, wynalazki i poprawy odnoszą się do tegoż samego przedmiotu jako części lub środki działające.

ROZDZIAŁ II.

O warunkach uzyskania wyłącznego przywileju i o postępowaniu w celu uzyskania onegoż.

§. 7.

Kto chce uzyskać przywilej wyłączny na nowe odkrycie, na wynalazek lub poprawę, winien wypełnić warunki przepisane w niniejszej ustawie.

Te warunki są następujące:

a) podanie do władzy właściwej, należycie wystosowane i alegatami przepisanemi opatrzone;

b) złożenie wyznaczonej taksy;

c) wypełnienie obowiązku opisania jak najwyraźniej i jak najdokładniej nowego odkrycia, wynalazku lub poprawy, a jeżeli do należytego wyjaśnienia rzeczy potrzeba rysunków i modelów, muszą te być przedłożone w taki sposób, ażeby podług nich każdy człowiek fachowy był w stanie przedstawić przedmiot przywileju, skoro po upływie czasu, na który przywilej udzielonym został, podanym będzie przedmiot do powszechnej wiadomości.

§. 8.

Prożby o przywileje wyłączne, podawanemi być mogą do namiestnikostw, lub do władz politycznych obwodowych (urzędów obwodowych, delegacyj, władz komitatowych), tam gdzie takowe istnieją.

§. 9.

Wspomnione prożby sporządzone być winny według wzoru *A*. Podawane być mogą albo przez samego starającego się o przywilej, albo przez jego pełnomocnika.

§. 4.

Auf die Verbesserung eines schon bekannten oder durch ein ausschliessendes Privilegium geschützten Gegenstandes wird nur in der Beschränkung ein Privilegium ertheilt, dass sich dasselbe nicht auf den ganzen Gegenstand, sondern nur auf den verbesserten Theil bezieht.

§. 5.

Auf ein wissenschaftliches Princip, oder einen rein wissenschaftlichen Satz wird ein ausschliessendes Privilegium nicht ertheilt, selbst, wenn das Princip oder der Satz einer unmittelbaren Anwendung auf Gegenstände der Industrie fähig ist, wohl aber ist jede neue Anwendung eines solchen Principes oder Satzes, wodurch ein neues Erzeugniss der Industrie, ein neues Erzeugungsmittel, oder eine neue Erzeugungsmethode zu Stande kommt, privilegirbar.

§. 6.

Die Vereinigung zweier oder mehrerer unter sich verschiedener Entdeckungen, Erfindungen oder Verbesserungen in ein einziges Privilegium ist nur dann gestattet, wenn diese Entdeckungen, Erfindungen oder Verbesserungen auf einen und den nämlichen Gegenstand als Bestandtheile oder wirkende Mittel Bezug nehmen.

II. Abschnitt.

Von den Bedingungen zur Erlangung eines ausschliessenden Privilegiums und dem Verfahren Behufs dessen Erlangung.

§. 7.

Wer ein ausschliessendes Privilegium auf eine neue Entdeckung, Erfindung oder Verbesserung erlangen will, muss die in diesem Gesetze vorgeschriebenen Bedingungen erfüllen.

Diese Bedingungen sind:

a) Ansuchen bei einer competenten Behörde, mittelst eines gehörig eingerichteten, und mit den vorgeschriebenen Beilagen versehenen Gesuches;

b) Entrichtung einer bestimmten Taxe;

c) die Erfüllung der Verpflichtung, die neue Entdeckung, Erfindung oder Verbesserung so deutlich und vollständig zu beschreiben, und wenn es zur Erlangung einer hinreichenden Deutlichkeit nöthig ist, durch Beigabe von Zeichnungen oder Modellen zu versinnlichen, dass es, wenn dieselbe nach Ablauf der Dauer des Privilegiums zur allgemeinen Kenntniss gebracht wird, jedem Fachmanne möglich ist, dieselbe nachzumachen.

§. 8.

Gesuche um ein ausschliessendes Privilegium können bei den Statthaltereien, oder, wo politische Kreisbehörden (Kreisämter, Delegationen, Comitatsbehörden) bestehen, bei diesen eingebracht werden.

§. 9.

Diese Gesuche sind nach dem Formulare A einzurichten. Sie können durch die Privilegiumswerber selbst, oder durch einen von ihm Bevollmächtigten überreicht werden.

Każda taka prożba obejmować winna:

a) imię i nazwisko, charakter i zamieszkanie starającego się o przywilej, a jeżeli nie ma stałego zamieszkania w krajach austryackich, także nazwisko, charakter i zamieszkanie pełnomocnika, zamieszkałego w państwie tutejszem. Wyrażenie imienia i nazwiska, charakteru itd. starającego się o przywilej, potrzebnem jest także i wtenczas, gdy przywilej wykonywanym być ma pod firmą, różniącą się od prawdziwego nazwiska posiadacza przywileju. W takim razie wymienić także należy firmę obraną. Takowa zaś nie może być równobrzmiącą z firmą już istniejącą, bez zezwolenia tego, który już tę firmę nosi;

b) wyrażenie (tytuł) odkrycia, wynalazku lub poprawy, co do istoty onychże;

c) liczbę lat, na które żąda się przywileju. Liczba nie może bez Najwyższego pozwolenia, przechodzić lat piętnastu; a co się tycze przywilejów, istniejących już za granicą, i mających być przeniesionemi przez posiadaczy onychże lub ich cesyonaryuszów, do państwa austryackiego, ograniczoną być winna do nieupłynionej jeszcze liczby lat przywileju zagranicznego;

d) okoliczność, czy się żąda zachowania tajemnicy dla odkrycia, wynalazku lub poprawy, lub nie.

§. 10.

Do prożby o przywilej wyłączny, załączonemi być muszą:

a) Taksa od przywileju przypadająca, lub potwierdzenie, iż takowa złożona już została w jednej z c. k. kas. Oprócz tej taksy, nie ma być opłacaną żadna inna należytość za udzielenie przywileju, nawet i w tym razie, gdyby dochodzenie nakazanem było, czy przywilej ze względów publicznych dozwolonym być może;

b) jeżeli starający się o przywilej, podaje prożbę przez pełnomocnika (§. 9) załączone być musi prawomocne pałnomocnictwo, temuż udzielone;

c) jeżeli idzie o odkrycia, wynalazki lub poprawy, mające być wprowadzonemi z zagranicy, dokument przywileju zagranicznego w oryginale lub w odpisie wierzytelnym;

d) przepisane wyżej (§. 7 *c*) opisanie przedmiotu, uprzywilejować się mającego, opieczętowane, i w okładce, na której wyrażone być winno odkrycie, wynalazek, lub poprawa, co do swej istoty zgodnie z wyrażeniem, objętem w podaniu, tudzież z wymienieniem zamieszkania starającego się o przywilej lub pełnomocnika jego.

§. 11.

Taksa od przywileju, stosuje się do czasu, przez który trwać ma, i jest równie wielką, bądź że cudzoziemiec, bądź że krajowiec prosi o przywilej na odkrycie, wynalazek lub poprawę. Taksa wynosi na pierwsze pięć lat przywileju sto złotych reńskich, na następujące pięć lat, dwieście złotych reńskich, a na ostatnie pięć lat cztery-

Jedes solche Gesuch muss enthalten:

a) *den Vor- und Zunamen, Charakter, Wohnort des Privilegiumswerbers, und falls er nicht im Inlande seinen bleibenden Wohnsitz hat, auch den Namen, Charakter und Wohnort eines im Inlande wohnhaften Bevollmächtigten. Die Angabe des Vor- und Zunamens, Charakters etc. ist von Seite des Privilegiumswerbers auch dann nothwendig, wenn das Privilegium unter einer vom wahren Namen des Privilegienbesitzers abweichenden Firma ausgeübt werden soll. In diesem Falle ist auch die gewählte Firma namhaft zu machen. Dieselbe darf aber mit einer schon bestehenden Firma ohne Zustimmung des Firmaführers nicht übereinstimmen;*

b) *die Benennung (den Titel) der Entdeckung, Erfindung oder Verbesserung in ihrer Wesenheit;*

c) *die Anzahl Jahre, auf welche das Privilegium zu erhalten gewünscht wird. Diese Zahl von Jahren kann ohne Allerhöchste Bewilligung fünfzehn nicht überschreiten, und ist bei Privilegien, die bereits im Auslande bestehen, und vom Inhaber eines solchen oder dessen Cessionär ins Inland übertragen werden wollen, auf die noch nicht abgelaufene Anzahl Jahre des ausländischen Privilegiums zu beschränken;*

d) *den Umstand, ob die Geheimhaltung der Entdeckung, Erfindung oder Verbesserung gewünscht werde oder nicht.*

§. 10.

Dem Gesuche um ein ausschliessendes Privilegium müssen beigeschlossen seyn:

a) *die entfallende Privilegiumstaxe, oder die Bestätigung, dass dieselbe bei einer k. k. Casse bereits erlegt worden sei. Ausser dieser Taxe ist für die Ertheilung eines Privilegiums, auch im Falle einer vorausgegangenen Untersuchung in Bezug auf dessen Zulässigkeit aus öffentlichen Rücksichten, keine weitere, wie immer geartete Gebühr zu entrichten;*

b) *falls der Privilegiumswerber das Gesuch durch einen Bevollmächtigten überreicht (§. 9), die dem Letzteren ausgestellte rechtskräftige Vollmacht;*

c) *bei Entdeckungen, Erfindungen oder Verbesserungen, die aus dem Auslande eingeführt werden wollen, die ausländische Privilegiums-Urkunde im Originale oder in beglaubigter Abschrift;*

d) *die oben (§. 7, c) vorgeschriebene Beschreibung des Privilegiums-Gegenstandes im versiegelten Zustande und mit einem Umschlage versehen, auf welchem die zu privilegirende Entdeckung, Erfindung oder Verbesserung nach ihrer Wesenheit übereinstimmend mit der Angabe im Gesuche und mit Benennung der Wohnung des Privilegienwerbers oder dessen Bevollmächtigten enthalten ist.*

§. 11.

Die Privilegiumstaxe wird nach der Dauer des Privilegiums bemessen, und besteht in gleicher Grösse, das Privilegium mag auf eine Entdeckung, Erfindung oder Verbesserung von einem Ausländer oder Inländer angesucht werden. Sie beträgt für die ersten fünf Privilegiumsjahre Einhundert Gulden, für die nächstfolgenden fünf Jahre Zweihundert Gulden

sta złotych reńskich, z których na każdy rok z osobna, a to na każdy z pierwszych lat pięciu, przypadają 20 złt. r., więc na te pięć lat razem wyż wspomnione 100 złr.

na szósty rok	30 „
„ siódmy „	35 „
„ ósmy „	40 „
„ dziewiąty „	45 „
„ dziesiąty „	50 „
„ jedenasty „	60 „
„ dwunasty „	70 „
„ trzynasty „	80 „
„ czternasty „	90 „
„ piętnasty „	100 „
zatem na wszystkie lat piętnaście razem, jako najdłuższy przeciąg czasu, na który przywilej udzielonym być może	700 złr.

Taksa tak przypadająca, złożoną być winna naraz za wszystkie lata, na które proszono o przywilej, lub też wykazać się należy, iż złożoną została; w przeciwnym bowiem razie, podanie zostanie zwrócone i nie będzie wzięte pod rozwagę urzędu.

Taksa złożona zwróconą być może po przychyleniu się do prośby, tejże taksie podlegającej, wtedy tylko, jeżeli przywilej, ze względu publicznego, okazującego się po udzieleniu onegoż, zostanie zniesionym, i to tylko w stosunku przeciągu czasu przywileju, który jeszcze nie upłynął.

§. 12.

Opisanie, uważane za konieczny warunek do uzyskania wyłącznego przywileju, musi odpowiadać przepisom następującym:

a) Sporządzone być winno w języku niemieckim, lub w języku używanym w interesach tego kraju koronnego, w którym się prośba podaje; podpisane być winno przez starającego się o przywilej, lub jego pełnomocnika, wyrażonego w prośbie;

b) musi obejmować szczegółowe przedstawienie odkrycia, wynalazku lub poprawy, wyrażonej w podaniu, według istoty swej;

c) sporządzone być winno w taki sposób, iżby każdy znawca mógł wyrobić przedmiot według tego opisu, nie potrzebując dodawać nowych wynalazków, dodatków lub popraw;

d) to, co jest nowem, a zatem stanowi przedmiot przywileju, musi w opisie, łatwym do poznania sposobem, być wyszczególnionem i dokładnie odróżnionem;

e) odkrycie, wynalazek lub poprawa, musi być jasno i dokładnie wystawioną, bez dwuznaczności, mogących w błąd wprowadzić, lub przeciwnych celowi pod *c)* wyrażonemu;

f) nie powinno być nic zatajonego ani co do środków, ani też co do sposobu wyrobienia; nie należy zatem ani droższych podawać środków ani takich, które nie ten sam skutek mają, ani też zatajać fortelów potrzebnych, aby się operacya udała.

und für die letzten fünf Jahre Vierhundert Gulden, wovon auf jedes Jahr einzeln, und zwar auf jedes der ersten fünf Jahre 20 fl., mithin auf diese fünf zusammen obige . . . 100 fl.

auf das sechste Jahr	. . . .	30 „
„ „ siebente „	. . . .	35 „
„ „ achte „	. . . .	40 „
„ „ neunte „	. . . .	45 „
„ „ zehnte „	. . . .	50 „
„ „ eilfte „	. . . .	60 „
„ „ zwölfte „	. . . .	70 „
„ „ dreizehnte „	. . . .	80 „
„ „ vierzehnte „	. . . .	90 „
„ „ fünfzehnte „	. . . .	100 „

folglich auf alle fünfzehn Jahre als die gestattbare längste Dauerzeit . . . . . . 700 fl. entfallen.

Die so entfallende Taxe muss für die gesammte Anzahl Jahre, für welche das Privilegium angesucht wird, auf Einmal erlegt, oder der geschehene Erlag ausgewiesen werden, widrigenfalls das Gesuch alsogleich zurückgestellt wird, ohne es zur Amtshandlung zu nehmen.

Eine Zurückstellung der erlegten Taxe findet nach Gewährung des dieser Taxe unterliegenden Ansuchens nur in dem Falle Statt, wenn das Privilegium aus einer nach dessen Ertheilung eintretenden öffentlichen Rücksicht annullirt wird, und zwar nur im Verhältnisse zu der noch nicht abgelaufenen Privilegiumsdauer.

§. 12.

Die Beschreibung (§. 10), welche als wesentliche Bedingung zur Erlangung eines ausschliessenden Privilegiums angesehen wird, muss folgenden Anforderungen entsprechen:

a) Sie muss in der deutschen oder in der Geschäftssprache des Kronlandes, wo das Gesuch eingereicht wird, verfasst und von dem Privilegiumswerber oder dessen im Gesuche genannten Bevollmächtigten unterfertiget seyn;

b) sie muss die zergliederte Darstellung der in dem Gesuche in der Wesenheit angegebenen Entdeckung, Erfindung oder Verbesserung enthalten;

c) sie muss so abgefasst seyn, dass jeder Sachverständige den Gegenstand nach dieser Beschreibung zu verfertigen im Stande ist, ohne neue Erfindungen, Zugaben oder Verbesserungen beifügen zu müssen;

d) dasjenige, was neu ist, also den Gegenstand des Privilegiums ausmacht, muss in der Beschreibung kennbar hervorgehoben oder genau unterschieden seyn;

e) die Entdeckung, Erfindung oder Verbesserung muss klar und deutlich und ohne Zweideutigkeiten, die irre leiten könnten, und dem in c) angegebenen Zwecke entgegen sind, dargestellt seyn;

f) es darf weder in den Mitteln, noch in der Ausführungsweise etwas verheimlichet werden; es dürfen daher weder theuerere, oder nicht die ganz gleiche Wirkung hervorbringende Mittel angegeben, noch Handgriffe, welche zum Gelingen der Operation gehören, verschwiegen werden;

g) Jeżeli do zrozumienia opisu potrzebne są rysunki, wzory lub modele, natenczas należy przyłączyć rysunki w kolorze trwałym, oprócz tego może starający się o przywilej, załączyć takowe, według zdania swego, jeżeli przez to zyskać może dokładność opisu sporządzonego, według przepisu pod *c)* wyrażonego.

§. 13.

Urząd, do którego podaną będzie prośba o przywilej, winien w obecności podającego rozpoznać:

a) czy prośba należycie jest sporządzoną i podpisaną;

b) czy opatrzoną jest w alegata potrzebne;

c) czy załączona jest taksa przepisana, lub jest wykaz, iż złożoną została.

Jeżeli urząd znajdzie prośbę w porządku, pod każdym względem co dopiero wspomnionym, wówczas zanotuje na okładce opisu dzień i godzinę podania, tudzież złożoną taksę, co także podpisać winien starający się o przywilej lub jego pełnomocnik, następnie wyda podającemu certyfikat na odebrane podanie, obejmujący, oprócz nazwiska i zamieszkania starającego się o przywilej i jego pełnomocnika, jeżeli jest takowy, dzień i godzinę podania, potwierdzenie złożonej taksy, oraz odkrycie, wynalazek lub poprawę według istoty w podaniu wyrażoną.

Od tego dnia i od tej godziny, zaczyna się ważnie pierwszeństwo oznajmionego odkrycia, wynalazku lub poprawy, t. j. wszelki zarzut, iż takie samo odkrycie, wynalazek lub poprawa po tymże terminie uczynioną została, uważać się będzie zupełnie za nieważny i nie będzie mógł ani zbić ani znieść nowości odkrycia, wynalazku lub poprawy oznajmionej i opisanej w porządku przez starającego się o przywilej.

Jeżeli przy rozpoznaniu prośby, okaże się brak jaki lub inna wada, wówczas prośba nie będzie wziętą pod rozwagę urzędową, lecz zwróconą zostanie starającemu się o przywilej, dla uzupełnienia albo usunięcia dostrzeżonej wady.

§. 14.

Prośba o przywilej, wzięta pod rozwagę urzędu wraz z wszystkiemi alegatami, odesłaną być winna przez władzę, do której podaną została, niezwłocznie i najdalej w trzech dniach w każdym kraju koronnym do namiestnikostwa, jeżeli nie była wprost podaną do tejże władzy.

§. 15.

Namiestnikostwo rozpoznać winno każdą takową prośbę w następujących kierunkach:

a) czyli przedmiot prośby o przywilej, nie jest bezwarunkowo niezdolny do udzielenia przywileju;

b) czyli alegata odpowiadają przepisanym warunkom, mianowicie, czyli na okładce opisu przedmiot przywileju zgadza się z wyrażeniem uczynionem w podaniu, i czyli takowe należycie jest podpisanem.

Jeżeli namiestnikostwo uzna, iż przedmiot w prośbie wyrażony, wedle paragrafów 2—6 do udzielenia przywileju bezwarunkowo jest niezdolnym; wówczas zawiadomi o tem proszącego, i wezwie go, ażeby odebrał za potwierdzeniem opis podany

g) *sind zur Verständlichkeit der Beschreibung Zeichnungen, Muster oder Modelle nothwendig, so sind erstere in haltbarer Farbe beizuschliessen; ausserdem mögen solche, insoferne die Deutlichkeit der nach dem in* c) *ausgedrückten Erfordernisse abgefassten Beschreibung dadurch noch gewinnen kann, nach Gutbefinden des Privilegiumswerbers beigefügt werden.*

§. 13.

Die Behörde, bei welcher ein Privilegiumsgesuch überreicht wird, hat dasselbe in Gegenwart des Ueberreichers in der Beziehung zu untersuchen:

a) *ob das Gesuch gehörig abgefasst und unterzeichnet,*
b) *ob es mit den nöthigen Beilagen versehen ist,*
c) *ob die vorgeschriebene Taxe beigelegt oder der geschehene Erlag derselben ausgewiesen ist.*

Findet die Behörde das Gesuch in den genannten Beziehungen in Ordnung, so wird von derselben auf dem Umschlage der Beschreibung der Tag und die Stunde der Ueberreichung und der erlegte Taxbetrag unter Mitfertigung des Privilegiumswerbers oder seines Bevollmächtigten angemerkt und sodann dem Ueberreichenden über die übernommene Eingabe ein Empfangschein (Certificat) eingehändiget, welcher nebst dem Namen und Wohnorte des Privilegiumswerbers, sowie des allfälligen Bevollmächtigten Tag und Stunde der Ueberreichung, die Bestätigung des geleisteten Tax-Erlages und die in dem Gesuche in der Wesenheit angegebene Entdeckung, Erfindung oder Verbesserung enthält.

Von diesem Tage und dieser Stunde an hat die Priorität der angezeigten Entdeckung, Erfindung oder Verbesserung zu gelten, das ist, jede Einwendung einer, nach diesem Termine gemachten oder ausgeübten gleichen Entdeckung, Erfindung oder Verbesserung wird als ungiltig betrachtet, und kann die Neuheit der von dem Privilegiumswerber ordnungsmässig angezeigten und beschriebenen Entdeckung, Erfindung oder Verbesserung nicht widerlegen und aufheben.

Ergibt sich bei der Prüfung des Gesuches ein Mangel oder ein anderes Gebrechen, so wird dasselbe dem Privilegienwerber zum Behufe der Ergänzung oder der Behebung des bemerkten Gebrechens einfach zurückgestellt, ohne es in eine Amtshandlung zu nehmen.

§. 14.

Das zur Amtshandlung übernommene Privilegiumsgesuch sammt allen Belegen wird in jedem Kronlande, wenn es nicht unmittelbar bei der Statthalterei überreicht wird, von der Behörde, wo die Ueberreichung stattgefunden hat, ohne Verzug und zwar längstens binnen drei Tagen an die Statthalterei übersendet.

§. 15.

Die Statthalterei prüft jede solche Eingabe in nachstehenden Beziehungen:

a) *Ob der Gegenstand des Privilegiumsgesuches nicht etwa zur Ertheilung eines Privilegiums unbedingt ungeeignet sei;*
b) *ob die Beilagen den vorgeschriebenen Bedingungen entsprechen, namentlich, ob auf dem Umschlage der Beschreibung der Privilegiumsgegenstand mit der im Gesuche gemachten Angabe übereinstimme, und ob dieselbe gehörig unterzeichnet sei.*

Findet die Statthalterei den Gegenstand des Privilegiumsgesuches zur Ertheilung eines Privilegiums nach §§. 2—6 unbedingt ungeeignet; so verständiget sie den Bittsteller davon mit der Aufforderung, die mit dem Gesuche überreichte versiegelte Beschreibung

wraz z prośbą, podniósł złożoną taksę, albo też, ażeby poszedł drogą wyższego powołania się do ministerstwa handlu i przemysłu w terminie wyznaczonym do rekursu w sprawach przemysłowych.

Jeżeli się okaże, iż alegata prośby nie odpowiadają warunkom przepisanym, lub że przedmiot przywileju nie jest wyrażonym na okładce opieczętowanego opisu zgodnie z treścią prośby; wówczas namiestnikostwo, przy zatrzymaniu podania, nakaże uzupełnić takowe w terminie stosownym. W razie uchybienia terminu, zwróci podanie.

Wszelkie prośby, wystosowane według przepisu i nie uznane bezwarunkowo za niestosowne do udzielenia przywileju, równie jak prośby, względem których nastąpiło wspomnione uzupełnienie warunków w terminie wyznaczonym, przełoży namiestnikostwo ministerstwu handlu i przemysłu, wraz z opieczętowanemi opisami i wszystkiemi innemi alegatami.

§. 16.

Ministerstwo handlu i przemysłu, powołanem jest do ostatniego rozpoznania wszystkich, dla prośby o przywilej przepisanych warunków; wyłącznie zaś jemu tylko służy prawo otworzyć opis opieczętowany i dochodzić:

a) czy opis sporządzonym jest w mowie, uznanej za dozwoloną (§. 12) i czy jest jak należy podpisanym;

b) czy przedmiot, dla którego się żąda przywileju, nie składa się z dwóch lub więcej rozmaitych przedmiotów (§. 6) i nie wymaga rozdzielenia;

c) czy wyrażenie przedmiotu przywileju w prośbie, na okładce załączonego opisu, i w tymże samym opisie zupełnie się zgadzają; dalej czy opis jest tak jasnym i zrozumiałym, jak tego wymaga §. 12; w szczegolności czy się znajdują potrzebne do zrozumiałości rysunki, wzory lub modele, i czy są dopełnione wszelkie przepisy pod względem formalności;

d) czy przedmiot, dla którego się żąda przywileju, stosownie do istoty w prośbie i na okładce opisu wyrażonej, nie sprzeciwia się istniejącym prawom i rozporządzeniom, pod względem sanitarnym lub w innym jakim względzie publicznym, i czy z tego powodu jest albo wcale nie stosownym do udzielenia przywileju, albo też z pewnemi warunkami i ograniczeniami uprzywilejowanym być może. Zresztą należy ściśle zachować tajemnicę i poczynić wszelkie kroki do zapobieżenia możliwemu jej odkryciu.

§. 17.

Przed udzieleniem przywileju, nie ma miejsca jakiegobądź rodzaju dochodzenie, ani co do nowości, ani co do pożytku wyrażonego odkrycia, wynalazku lub poprawy; ani też rząd nie bierze na siebie żadnej za to odpowiedzialności, lecz przywilej udzielonym będzie w tej mierze na niebezpieczeństwo, stratę i koszt uprzywilejowanego.

gegen Empfangsbestätigung wieder zurückzunehmen, sowie die erlegten Taxgebühren wieder zu erheben oder sonst den Weg der höheren Berufung an das Ministerium für Handel und Gewerbe binnen der in Gewerbe-Angelegenheiten eingeräumten Recursfrist zu betreten.

Zeigt es sich, dass die Beilagen des Gesuches den vorgeschriebenen Bedingungen nicht entsprechen, oder dass der Gegenstand des Privilegiums auf dem Umschlage der gesiegelten Beschreibung nicht übereinstimmend mit dem Inhalte des Gesuches angegeben sei; so leitet die Statthalterei unter Zurückbehaltung der Eingabe die Vervollständigung derselben binnen angemessener Frist ein. Wird diese Frist nicht eingehalten, so stellt sie die Eingabe zurück.

Alle vorschriftmässig eingerichteten und nicht unbedingt zur Ertheilung des Privilegiums ungeeignet befundenen Gesuche, sowie auch jene, von denen die gedachte Vervollständigung der Erfordernisse binnen der anberaumten Frist bewirkt wird, werden von der Statthalterei mit den versiegelten Beschreibungen und allen übrigen Belegen dem Ministerium für Handel und Gewerbe vorgelegt.

§. 16.

Das Ministerium für Handel und Gewerbe ist zur Ueberprüfung aller für ein Privilegiengesuch vorgeschriebenen Erfordernisse berufen; es ist demselben aber ausschliessend vorbehalten, die gesiegelte Beschreibung zu öffnen und zu untersuchen:

a) ob die Beschreibung in einer als zulässig erklärten (§. 12) Sprache abgefasst, und ob sie gehörig unterfertiget sei;

b) ob der Gegenstand, wofür ein Privilegium angesprochen wird, nicht in zwei oder mehrere unter sich verschiedene Gegenstände (§. 6) zerfällt und eine Zertheilung erheischt;

c) ob die Angabe des Privilegiumsgegenstandes in dem Gesuche, auf dem Umschlage der beigelegten Beschreibung, und in dieser Beschreibung selbst genau zusammenpassen; ferner ob die Beschreibung jene Klarheit und Verständlichkeit besitze, welche der §. 12 verlangt, ob insbesondere die zu ihrer Verständlichkeit nothwendigen Zeichnungen, Muster oder Modelle vorhanden, und ob alle rein formellen Erfordernisse derselben beobachtet worden seien;

d) ob der zu privilegirende Gegenstand, sowie er in der Wesenheit in dem Gesuche, und auf dem Umschlage der Beschreibung angegeben ist, weder in Sanitäts-Beziehungen, noch in einer anderen öffentlichen Hinsicht den bestehenden Gesetzen und Anordnungen zuwider und desshalb zur Ertheilung eines Privilegiums gar nicht, oder nur unter bestimmten Bedingungen oder Beschränkungen geeignet sei. Es ist übrigens dafür zu sorgen, dass dabei die gehörige Geheimhaltung strenge beobachtet, und alle Sicherungsmittel gegen mögliche Verletzung derselben angewendet werden.

§. 17.

Eine wie immer geartete Untersuchung über die Neuheit oder die Nützlichkeit der angegebenen Entdeckung, Erfindung oder Verbesserung findet vor der Ertheilung des Privilegiums in keinem Falle Statt; wogegen aber auch eine Haftung dafür von Seite der Staatsverwaltung durchaus nicht eintritt, sondern das Privilegium in dieser Hinsicht lediglich auf Gefahr, Schaden und Kosten des Privilegirten ertheilt wird.

§. 18.

We wszystkich przypadkach, w których dochodzenie i rozpoznanie według §. 16. nie okaże przeszkody, minister handlu i przemysłu udzieli przywilej, wystawiając na to osobny dokument; w innych razach prośba starającego się o przywilej, której zadosyć uczynić nie można, zwróconą zostanie z wyrażeniem przyczyny i z nakazem zwrócenia złożonej taksy. Jeżeli zaś zachodzą trudności, które się usunąć dadzą, wówczas podanie zwrócone będzie tylko wtedy, jeżeli starający się o przywilej nie usunął tych trudności w terminie stosownym, na to mu wyznaczonym.

§. 19.

Przywilej udzielony, nie uwalnia żadną miarą od prawnych rozporządzeń i przepisów już obecnie istniejących, lub na przyszłość wydać się mających, pod względem publicznym zdrowia, bezpieczeństwa, lub obyczajności, albo w ogólnym interesie państwa; przeto wykonywanie przywileju zawsze będzie zawisło od takich rozporządzeń i przepisów, tak dalece, iż w razie ograniczenia lub zakazu na mocy onych rozporządzeń, przywilej wyjątku stanowić nie będzie i albo tylko z ograniczeniem wykonywanym będzie, albo wcale uchylonym być może.

§. 20.

Należące do przywileju i podane opisy wraz z dodatkami (§. 16), oddane zostaną do zachowania i dalszego użytku do archiwum centralnego dla przywilejów, o którem bliższe postanowienia, zawarte są w rozdziale V. ustawy niniejszej.

ROZDZIAŁ III.

O korzyściach i prawach, połączonych z wyłącznym przywilejem.

§. 21.

Przywilej wyłączny, udziela uprzywilejowanemu bezpieczeństwa i opieki co do wyłącznego używania odkrycia, wynalazku lub poprawy, w miarę tego, jak jest przedstawioną w przedłożonym opisie, na przeciąg lat, na który przywilej jest wystawionym.

§. 22.

Mający przywilej, ma także prawo zakładać warsztaty i przyjmować wszelkiego rodzaju pomocników, potrzebnych do dokładnego wyrabiania przedmiotu swego przywileju w jak największej rozciągłości — zatem urządzać w całem państwie zakłady i składy do wyrabiania i sprzedaży przedmiotu swego przywileju, upoważniać innych do wyrabiania odkrycia, wynalazku lub poprawy, pod opieką swego przywileju, przyjmować wspólników według upodobania i powiększać użytkowanie swego przywileju w każdym rozmiarze, rozrządzać przywilejem swojim, przekazać takowy na dziedziców swojich,

§. 18.

In allen jenen Fällen, wo aus der Würdigung und Untersuchung nach §. 16 kein Hinderniss zum Vorschein kommt, erfolgt die Ertheilung des Privilegiums durch den Minister für Handel und Gewerbe mittelst Ausstellung einer besonderen Urkunde; in anderen Fällen aber wird das zur Gewährung nicht geeignete Gesuch des Privilegiumswerbers mit Angabe der Ursache und unter Anordnung der Zurückerstattung der erlegten Privilegien-Taxe zurückgewiesen. Sind aber Anstände vorhanden, die behoben werden können, so wird die Zurückweisung erst dann verfügt, wenn der Privilegiumswerber unterlassen hat, jene Anstände binnen der ihm hiezu anberaumten angemessenen Zeitfrist zu beheben.

§. 19.

Ein ertheiltes Privilegium entbindet in keinem Falle von den gesetzlichen Anordnungen und Vorschriften, die in öffentlichen Gesundheits-, Sicherheits- oder Sittlichkeitsrücksichten oder im allgemeinen Staatsinteresse bestehen oder erlassen werden; es bleibt folglich die Ausübung des Privilegiums von allen derartigen Anordnungen und Vorschriften abhängig, wonach dieselbe, je nachdem sie durch jene eingeschränkt oder selbst ganz untersagt wird, nur beschränkt oder auch gar nicht stattfinden darf, ohne dass das Privilegium eine Ausnahme davon zu begründen vermag.

§. 20.

Die eingelegten zu den Privilegien gehörigen Beschreibungen sammt Beigaben (§. 16) werden zur Aufbewahrung und zum weiteren Gebrauche dem Central-Archive für Privilegien übergeben, wovon der V. Abschnitt dieses Gesetzes die näheren Bestimmungen enthält.

III. Abschnitt.

Von den mit den ausschliessenden Privilegien verbundenen Vortheilen und Befugnissen.

§. 21.

Ein ausschliessendes Privilegium sichert und schützt dem Privilegirten den ausschliessenden Gebrauch seiner Entdeckung, Erfindung oder Verbesserung, so wie sie in seiner vorgelegten Beschreibung dargestellt worden ist, für die Anzahl von Jahren, auf welche sein Privilegium lautet.

§. 22.

Der Privilegirte ist berechtiget, alle jene Werkstätten zu errichten, und jede Art von Hilfsarbeitern für dieselben, welche zur vollständigen Ausübung des Gegenstandes seines Privilegiums in der beliebigen weitesten Ausdehnung nöthig sind, aufzunehmen, — folglich überall im ganzen Reiche Etablissements und Niederlagen zur Verfertigung und zum Verschleisse des Gegenstandes seines Privilegiums zu errichten, und Andere zu ermächtigen, seine Entdeckung, Erfindung oder Verbesserung unter dem Schutze seines Privilegiums auszuüben, beliebige Gesellschafter anzunehmen, und die Benützung seines Privilegiumsgegenstandes nach jedem Masstabe zu vergrössern, mit seinem Privilegium selbst zu dispo-

sprzedać, wydzierżawić lub pozbyć go wedle upodobania, oraz wziąć na ten sam przedmiot przywilej za granicą.

Wspomnione prawa ograniczają się wszakże ściśle do przedmiotu uprzywilejowanego odkrycia, wynalazku lub poprawy; nie mogą przeto być rozciągane na inne podobne przedmioty, ani też wykonywane być mogą wbrew istniejącym prawom lub innym upoważnieniom.

§. 23.

Jeżeli przywilej dotycze poprawy lub zmiany przedmiotu uprzywilejowanego, wówczas zostaje ograniczonym tylko na tęż indywidualną poprawę lub zmianę, i nie daje prawa temu, który na poprawę lub zmianę otrzymał przywilej, do wyrabiania innych części przedmiotu już uprzywilejowanego, lub postępowania już znanego; a tak równie i ten, na którego uprzywilejowany przedmiot ściąga się poprawa lub zmiana uprzywilejowana drugiego, nie może użytkować z tejże, jeżeli się o to z tamtym nie porozumiał.

ROZDZIAŁ IV.

O objętości i przeciągu trwania przywilejów wyłącznych, tudzież o obwieszczeniu takowych.

§. 24.

Działanie prawne każdego przywileju rozciąga się na cały obręb państwa austryackiego.

§. 25.

Najdłuższy przeciąg czasu, przez który przywilej trwać może, rozciąga się na lat 15. Pozwolenie dłuższego przeciągu czasu dla przywileju, zastrzegamy Sobie, o co władze Nas prosić winny tylko w przypadkach, na szczególny wzgląd zasługujących.

§. 26.

Wszelki przywilej wyłączny, zaczyna się od dnia, w którym dokument przywileju wystawionym zostanie. Obwieszczenie udzielonego przywileju, uskutecznionem będzie w taki sam sposób i z tym początkiem działalności, jak to przepisanem jest dla ustaw w ogólności.

§. 27.

Kto uzyskał przywilej na czas krótszy jak ten, który jest oznaczony jako najdłuższy (§. 9—*c)*, ma prawo do przedłużenia takowego na rok jeden lub więcej w granicach czasu, za najdłuższy wyznaczonego, jeżeli przed ustaniem swego przywileju (§§. 29—2, *a. b.*) o takowe uprasza. Ażeby uzyskać przedłużenie takowe, należy zawczasu podać prośbę o przedłużenie z załączeniem dokumentu przywileju i załączyć do tego albo całą taksę za czas żądanego przedłużenia (§. 11), albo potwierdzenie, iż taksa złożoną została w jednej z c. k. kas.

Przedłużenie udziela minister handlu i przemysłu, i takowe potwierdzonem będzie urzędownie na samymże dokumencie przywileju.

niren, es zu vererben, zu verkaufen, zu verpachten oder sonst nach Belieben zu veräussern und auch im Auslande auf den nämlichen Gegenstand ein Privilegium zu nehmen.

Diese Rechte sind aber strenge auf den eigentlichen Gegenstand der privilegirten Entdeckung, Erfindung oder Verbesserung eingeengt, und dürfen daher nicht auf verwandte Gegenstände ausgedehnt, noch den bestehenden Gesetzen oder anderen Gerechtsamen zuwider ausgeübt werden.

§. 23.

Betrifft das Privilegium eine Verbesserung oder Veränderung eines privilegirten Gegenstandes, so bleibt es einzig und allein auf die individuelle Verbesserung oder Veränderung selbst beschränkt, und gibt dem privilegirten Verbesserer und Veränderer auf die übrigen Theile des bereits privilegirten Gegenstandes oder einer schon bekannten Verfahrungsart kein Recht, wogegen der Privilegial-Berechtigte, auf dessen Privilegiumgegenstand die von einem Anderen gemachte privilegirte Verbesserung oder Veränderung Bezug hat, ebenso wenig diese letztere benützen darf, wenn er sich nicht mit demselben darüber einversteht.

IV. Abschnitt.

Von dem Umfange und der Dauer ausschliessender Privilegien, dann von der Kundmachung derselben.

§. 24.

Der Umfang der gesetzlichen Wirksamkeit jedes Privilegiums erstreckt sich auf das gesammte österreichische Reichs-Gebiet.

§. 25.

Die höchste Dauerzeit der Privilegien wird auf fünfzehn Jahre festgesetzt. Die Bewilligung auf eine längere Dauerzeit behalten Wir Uns vor, und soll diese von den Behörden nur in besonders rücksichtswürdigen Fällen bei Uns angesucht werden.

§. 26.

Jedes ausschliessende Privilegium beginnt von dem Tage der Ausfertigung der Privilegiums-Urkunde. Die Kundmachung des ertheilten Privilegiums hat aber in der Art und mit jenem Zeitpuncte der Wirksamkeit stattzufinden, wie es für die Gesetze überhaupt vorgezeichnet ist.

§. 27.

Jeder Privilegirte, dessen Privilegium auf kürzere als die höchste Dauer (§. 9—c) ertheilt ist, hat Anspruch auf die ein- oder mehrjährige Verlängerung desselben innerhalb der festgesetzten längsten Dauer, wenn er vor Erlöschung seines Privilegiums (§. 29—2, a, b) darum einschreitet. Um eine solche Verlängerung zu erlangen, ist das Gesuch um die Verlängerung unter Beilegung der Privilegiums-Urkunde rechtzeitig zu überreichen und derselben die volle Taxe für die angesprochene Verlängerungszeit (§. 11), oder die Bestätigung, dass der Erlag dieser Taxe bei einer k. k. Casse bereits stattgefunden hat, beizuschliessen.

Die Verlängerung geschieht von dem Ministerium für Handel und Gewerbe, und wird auf der Privilegiums-Urkunde selbst ämtlich bestätiget.

§. 28.

Wszelki przywilej udzielony lub przedłużony przez ministerstwo handlu i przemysłu, tudzież wszelkie odstąpienie przywileju, jako też ustanie jego prawomocności, ogłoszonem będzie stosownie do §. 26.

§. 29.

Przywilej traci ważność swą:

1. Przez uznanie lub osądzenie przywileju za nieważny lub nie były (skasowanie, zniesienie).

a) Uznanie nieważności, może wtedy mieć miejsce, jeżeli się okaże, iż nie ma wymogów prawnych do przywileju wyłącznego potrzebnych; w szczególności

aa) jeżeli się okaże, iż opis przywileju jest niedokładnym, a mianowicie, że nie jest opatrzonym w wymogi wskazane w §. 12. *c.—f.*), a zatem, że jest niedostatecznym;

bb) jeżeli kto udowodni prawnie, iż uprzywilejowane odkrycie, wynalazek i poprawa już przed dniem i godziną wystawionego urzędowego certyfikatu nie miała przymiotu nowości w krajach austryackich, według postanowień §. 1, albo też, że uprzywilejowane odkrycie, wynalazek lub poprawa, sprowadzoną została z zagranicy, a przywilej w krajach austryackich na takowe, nie został udzielonym właścicielowi przywileju, dawniej na ten sam przedmiot uzyskanego za granicą, lub jego prawnym cesyonaryuszom (§. 3).

cc) jeżeli właściciel przywileju prawomocnego udowodni, iż odkrycie, wynalazek lub poprawa, później uprzywilejowana jest ta sama, co jego własne odkrycie, wynalazek lub poprawa, wcześniej i w porządku oznajmiona i uprzywilejowana; —

b) jeżeli nie będzie wypełniony obowiązek, od którego zawisła ważność przywileju;

c) jeżeli przywilej stanie się sprzecznym ze względami dobra publicznego (§. 19).

2. Przez ustanie:

a) Jeżeli uprzywilejowany najdalej w przeciągu roku, licząc od dnia, w którym dokument na przywilej został wystawionym, nie zaczął wykonywać odkrycia swego wynalazku lub poprawy w krajach austryackich, lub jeżeli wykonanie przerwał zupełnie przez przeciąg całych lat dwóch; tudzież

b) jeżeli przeciąg czasu pierwotny lub przedłużony dla przywileju, upłynął;

c) w razie dobrowolnego zrzeczenia się przywileju.

Rozumie się samo przez się, iż te rodzaje ustania przywileju, odnoszą się tak do wszystkich, którzy później przywilej nabyli, jako i do tego, który go zyskał pierwotnie.

§. 28.

Jedes vom Ministerium für Handel und Gewerbe ertheilte oder verlängerte Privilegium, dann jede Abtretung eines Privilegiums, sowie das erfolgte Aufhören seiner Giltigkeit wird nach Vorschrift des §. 26 kundgemacht.

§. 29.

Die Privilegien verlieren ihre Giltigkeit:

1. Durch Nullitäts- oder Nichtigkeits-Erklärung (Cassirung, Aufhebung oder Erkenntniss).

a) *Eine solche Nullitäts-Erklärung kann eintreten, wenn es sich herausstellt, dass die gesetzlichen Erfordernisse zu einem ausschliessenden Privilegium nicht vorhanden sind; insbesondere*

aa) *wenn es sich zeigt, dass die Beschreibung des Privilegiums mangelhaft und insbesondere nicht mit den im §. 12 c—f vorgezeichneten Erfordernissen versehen und daher ungenügend sei;*

bb) *wenn Jemand gesetzmässig erweiset, dass die privilegirte Entdeckung, Erfindung und Verbesserung schon vor dem Tage und der Stunde des ausgefertigten ämtlichen Certificates die Eigenschaft der Neuheit im Inlande nach den Bestimmungen des §. 1 nicht mehr hatte, oder dass die privilegirte Entdeckung, Erfindung oder Verbesserung aus dem Auslande eingeführt und das inländische Privilegium hierauf nicht dem Inhaber des auf den nämlichen Gegenstand früher erwirkten ausländischen Privilegiums oder dessen rechtmässigen Cessionarien (§. 3) ertheilt wurde;*

cc) *wenn der Eigenthümer eines in Kraft bestehenden Privilegiums nachweiset, dass die später privilegirte Entdeckung, Erfindung oder Verbesserung mit seiner eigenen früher ordnungsmässig angezeigten und privilegirten Entdeckung, Erfindung oder Verbesserung identisch sei;*

b) *wenn eine Verpflichtung, welche die Giltigkeit des Privilegiums bedingt, nicht erfüllt wird;*

c) *wenn es mit öffentlichen Rücksichten in Widerstreit tritt (§. 19).*

2. Durch Erlöschung. Eine solche tritt ein:

a) *wenn der Privilegirte nicht längstens binnen Einem Jahre vom Tage der Ausfertigung der Privilegiums-Urkunde an gerechnet, seine Entdeckung, Erfindung oder Verbesserung im Inlande auszuüben angefangen, oder wenn er diese Ausübung durch volle zwei Jahre gänzlich unterbrochen hat, dann*

b) *wenn die ursprüngliche oder nachträglich verlängerte Dauer des Privilegiums abgelaufen ist;*

c) *wenn das Privilegium freiwillig zurückgelegt wird.*

Es versteht sich von selbst, dass diese Arten, wodurch die Giltigkeit eines Privilegiums aufhört oder erlischt, für Jedermann, der ein Privilegium später an sich bringt, ebenso wie für den ursprünglich Privilegirten gelten.

§. 30.

Jak skoro przywilej utracił moc swoję, wolno będzie każdemu robić użytek z odkrycia, wynalazku lub poprawy, przy zachowaniu obowiązujących ustaw przemysłowych i innych rozporządzeń do nich się odnoszących.

ROZDZIAŁ V.

O rejestrowaniu przywilejów i zachowywaniu opisów przywilejów.

§. 31.

Skoro przywilej jest udzielonym, zapisanym być winien do rejestru, znajdującego się w ministerstwie handlu i przemysłu.

Jeżeli się przywilej wykonywa pod firmą obraną, różniącą się od prawdziwego nazwiska właściciela przywileju, natenczas taż firma także w rejestrze zanotowaną być winna.

Tamże zachowywać należy w osobnem archiwum należące do tegoż opisania, rysunki, modele itd. itd. Wszelka zmiana, jaka zachodzi w istnieniu przywileju, zanotowaną być winna w powyższym rejestrze.

§. 32.

Wolno każdemu zasięgać w archiwum dla przywilejów informacyi ustnej lub na piśmie co do udzielonych przywilejów, i tym końcem przejrzeć rejestr osobiście. Również wolno każdemu przeglądać zachowane tamże opisy, wraz z dodatkami, dla których nie żądano zachowania tajemnicy, lub które pochodzą od przywilejów, już żadnej mocy nie mających, nakoniec względem pojedynczych części takich przywilejów, z rejestru lub z przywilejów, nie mających być zachowanemi w tajemnicy, podnieść odpisy, lub własnym kosztem podnieść rozkazać. Przytem jednakże wyraźnie zwraca się uwagę na przepisy, objęte niniejszą ustawą co do naruszania przywilejów (§. 44).

§. 33.

Archiwum dla przywilejów, przedkładać będzie ministerstwu handlu i przemysłu przy końcu każdego miesiąca przegląd wszelkich zmian, jakie w tymże przeciągu czasu zaszły w stanie przywilejów, przez nowe przedłużenia, zmiany w posiadaniu lub ustaniu mocy przywilejów. Z każdego takowego przeglądu, przesłany będzie jeden egzemplarz władzom krajowym politycznym, tudzież izbom handlowym i przemysłowym we wszystkich krajach koronnych dla sporządzenia rejestru, w celu dania objaśnień w rzeczach przywilejów; które to objaśnienia na żądanie w sposób stosowny udzielonemi być winny. Z końcem każdego roku, podobny przegląd roczny drukiem ogłoszony będzie.

§. 34.

Opisy przywilejów, których moc ustała, będą w miarę ich pożytku, corocznie podane do druku i stosownie rozpowszechnione.

§. 30.

Sobald ein Privilegium seine Giltigkeit verloren hat, steht die Benützung der bezüglichen Entdeckung, Erfindung oder Verbesserung unter Beobachtung der bestehenden Gewerbegesetze und sonst einschlägigen Anordnungen allgemein frei.

V. Abschnitt.

Von der Registrirung der Privilegien und Aufbewahrung der Privilegienbeschreibungen.

§. 31.

Jedes Privilegium wird, sobald es verliehen ist, in ein beim Ministerium für Handel und Gewerbe befindliches Register eingetragen.

Wird das Privilegium unter einer gewählten, vom wahren Namen des Privilegiums-Eigenthümers verschiedenen Firma ausgeübt, so wird auch diese Firma im Register vorgemerkt.

Daselbst werden in einem besonderen Archive auch die dazu gehörigen Beschreibungen, Zeichnungen, Modelle etc. aufbewahrt. Jede im Bestande eines Privilegiums eingetretene Aenderung wird im obigen Register bemerkt.

§. 32.

Es steht Jedermann frei, bei dem Privilegien-Archive mündliche oder schriftliche Auskunft über die ertheilten Privilegien einzuholen, und zu diesem Ende selbst persönliche Einsicht in das Register zu nehmen. Ebenso kann Jedermann die allda aufbewahrten Beschreibungen sammt Beigaben, deren Geheimhaltung nicht angesucht wurde, oder die von nicht mehr giltigen Privilegien herrühren, einsehen, endlich sich von einzelnen Theilen solcher Privilegien aus dem Register, oder den nicht geheim zu haltenden Privilegien Abschriften nehmen oder auf eigene Kosten nehmen lassen. Dabei wird aber ausdrücklich auf diejenigen Bestimmungen hingewiesen, die über Privilegien-Eingriffe (§. 44) in diesem Gesetze enthalten sind.

§. 33.

Das Privilegien-Archiv wird mit Ablauf jeden Monates dem Ministerium für Handel und Gewerbe eine Uebersicht der in diesem Zeitabschnitte in dem Privilegienstande durch neue Ertheilungen, Verlängerungen, Besitzveränderungen und das Aufhören ihrer Giltigkeit sich ergebenen Veränderungen vorlegen. Von jeder solchen Uebersicht wird Ein Exemplar den politischen Landesstellen, dann den Gewerbe- und Handelskammern in den sämmtlichen Kronländern zur Anlegung eines Nachschlage-Registers für Auskunfts-Ertheilungen in Privilegiensachen übermittelt, welche Auskunfts-Ertheilungen auf Begehren in geeigneter Weise zu vollziehen sind. Mit Ablauf eines jeden Jahres wird eine ähnliche jährliche Uebersicht durch den Druck veröffentlichet.

§. 34.

Die Beschreibungen der Privilegien, deren Giltigkeit aufgehört hat, werden jährlich nach Befund der Nützlichkeit in Druck gelegt und angemessen verbreitet.

ROZDZIAŁ VI.

O przenoszeniu przywilejów.

§. 35.

Wszelki uzyskany wyłączny przywilej, może być przeniesiony na innych całkiem lub częściowo, tak między żyjącymi, jako też na przypadek śmierci.

§. 36.

Wszelki dokument, obejmujący przeniesienie przywileju, przedłożony być winien wraz z dokumentem przywileju ministerstwu handlu i przemysłu, albo wprost przez namiestnika kraju koronnego, w którym przeniesienie nastąpiło, albo w którym proszący zamieszkuje, a tym końcem legalizowany być winien w formie prawem przepisanej, jeżeli nie jest wystawionym przez władzę publiczną.

Jeżeli wykaz przeniesienia uznany będzie przez namiestnikostwo lub ministerstwo za niedokładny, winien być zwrócony do poprawy.

Jeżeli zaś przeniesienie wykazanem jest należycie, wówczas ministerstwo wciągnie takowe do przeznaczonego na ten cel rejestru (§. 31) i potwierdzi toż zaciągnienie na samymże dokumencie przywileju, a w razie jeżeli przywilej w części tylko został przeniesiony, wystawi na to osobny certyfikat.

§. 37.

Przeniesienia przywilejów zarejestrowane, należy bezzwłocznie podać do publicznej wiadomości. Po uskutecznieniu ogłoszenia, nikt nie będzie mógł się wymówić, iż mu przeniesienie nie było wiadomem.

ROZDZIAŁ VII.

O naruszeniu przywilejów i o postępowaniu w sporach o przywileje.

§. 38.

Za naruszenie albo nadwerężenie przywileju uważać należy, jeżeli kto, bez zezwolenia właściciela przywileju

a) podrabia lub naśladuje przedmiot przywileju w sposób przedstawiony w złożonym opisie, nawet wtedy, jeżeli podrabia lub naśladuje takowy na podstawie przywileju, całkiem lub w części identycznego, jednakże później uzyskanego;

b) jeżeli przedmioty przywileju krajowego, podrobione lub naśladowane sprowadza z zagranicy na sprzedaż z profesyi, albo do zachowania lub na wystawę dla sprzedaży; lub w końcu

c) jeżeli przyjmuje takowe przedmioty na sprzedaż albo też do zachowania lub na wystawę dla sprzedaży.

§. 39.

Jeżeli opis przywileju wciągniętym jest do otwartych rejestrów, wówczas już pierwsze naruszenie, jeżeli zaś opis był zachowany w tajemnicy, wówczas każde powtó-

VI. Abschnitt.

Von der Uebertragung der Privilegien.

§. 35.

Jedes erlangte ausschliessende Privilegium kann sowohl unter Lebenden als auch für den Todesfall ganz oder theilweise an Andere übertragen werden.

§. 36.

Jede Uebertragungs-Urkunde muss entweder unmittelbar oder durch die Statthalterei des Kronlandes, in welchem die Uebertragung erfolgt ist, oder wo der Gesuchsteller seinen Wohnort hat, unter Anschluss der Privilegiums-Urkunde dem Ministerium für Handel und Gewerbe vorgelegt werden, und zu diesem Ende, wenn sie nicht von einer öffentlichen Behörde ausgefertiget ist, in gesetzmässiger Form legalisirt seyn.

Wird der Ausweis der Uebertragung von der Statthalterei oder dem Ministerium mangelhaft befunden, so ist er zur Verbesserung zurückzustellen.

Ist dagegen die Uebertragung gehörig ausgewiesen, so hat das Ministerium dieselbe in das dazu bestimmte Register (§. 31) eintragen, und diese Eintragung auf der Privilegiums-Urkunde selbst bestätigen und im Falle einer nur theilweisen Uebertragung überdiess ein besonderes Certificat darüber ausfertigen zu lassen.

§. 37.

Die registrirten Privilegiums-Uebertragungen sind ohne Verzug öffentlich kundzumachen. Nach erfolgter Kundmachung kann sich Niemand mit der Unkenntniss der geschehenen Uebertragung entschuldigen.

VII. Abschnitt.

Von den Eingriffen in ein Privilegium und dem Verfahren in Privilegien-Streitigkeiten.

§. 38.

Als ein Privilegiums-Eingriff oder als die Verletzung eines Privilegiums ist anzusehen, wenn Jemand ohne Zustimmung des Privilegirten

a) *den Gegenstand des Privilegiums auf die in der eingelegten Beschreibung dargestellte Art nachmacht oder nachahmt, selbst in dem Falle, als die Nachmachung oder Nachahmung auf Grund eines ihm jedoch später verliehenen ganz oder theilweise identischen Privilegiums stattfinden sollte;*

b) *nachgemachte oder nachgeahmte Gegenstände eines inländischen Privilegiums zum Zwecke eines gewerbemässigen Verschleisses oder zur Aufbewahrung oder Ausstellung für einen solchen Verschleiss aus dem Auslande einführt oder bezieht; oder endlich*

c) *den Verschleiss oder auch nur die Aufbewahrung oder Ausstellung solcher Gegenstände zum Verschleisse besorgt oder übernimmt.*

§. 39.

Ist die Beschreibung eines Privilegiums in die offen stehenden Register eingetragen, so begründet schon der erste Eingriff, ist aber die Beschreibung geheim gehalten worden,

rzenie naruszenia już zakazanego, stanowi przekroczenie prawa, a winny ukaranym będzie na żądanie pokrzywdzonego, oprócz skonfiskowania znajdujących się podrobionych lub naśladowanych przedmiotów, karą pieniężną od 25 do 1000 złot. reńs. Gdyby zasądzony na karę, nie był w stanie ją złożyć, wówczas zamiast kary pieniężnej należy wymierzyć karę aresztu po jednym dniu za każde pięć złt. r. Co się zaś tycze narzędzi i innych sprzętów, wyłącznie do wykonania podrobienia, lub naśladowania służących, należy takowe według okoliczności rozłożyć na części, przekształcić lub uczynić niezdolnemi do użytku, jeżeli się inaczej w tej mierze nie porozumieli pokrzywdzony z krzywdzicielem.

Kara pieniężna przepada na rzecz funduszu ubogich tego miejsca, w którem przestąpienie popełnionem zostało. Przedmioty uznane za przepadłe, należy zniszczyć, jeżeli między skazanym a uprzywilejowanym, nie przyjdzie do skutku ugoda względem ich ustąpienia na rachunek wynagrodzenia szkody, które temuż ostatniemu przyznanem zostało.

Jeżeli winny powziął wiadomość o odkryciu, wynalazku lub o poprawie, albo w służbie, albo przez zaufanie uprzywilejowanego, i tak nabytej do naruszenia przywileju jego nadużył, natenczas okoliczność ta przy wymierzaniu kary za uciążającą uważaną być ma.

§. 40.

Jeżeli pokrzywdzony nie chce rozpocząć prześladowania w drodze karnej, lub jeżeli idzie tylko o pierwsze naruszenie przywileju, którego opis zachowany jest w tajemnicy, wówczas pokrzywdzony ma prawo żądać, żeby powstrzymane było dalsze podrabianie lub naśladowanie, lub dalsza sprzedaż przedmiotów podrobionych lub naśladowanych, tudzież może żądać kaucyi na to, iż znalezione u krzywdziciela przedmioty podrobione lub naśladowane, o ile są wyrobione w krajach austryackich, w przeciągu czasu, przez który przywilej trwać będzie, ani użytemi, ani sprzedanemi nie będą; jeżeli zaś są na sprzedaż z zagranicy sprowadzone, iż takowe na powrót wywiezionemi zostaną.

§. 41.

We wszelkich sporach, tyczących się przywilejów, należy odkrycie, wynalazek, lub poprawę, oceniać według opisu do prośby o przywilej załączonego; rzeczony opis będzie zatem wzięty za podstawę we wszystkich przypadkach, w których rozstrzygnienie zawisło od treści opisu przywileju, a to bez względu na tajemnicę, a wszelka jakabądź późniejsza zmiana, lub wystawienie przedmiotu uprzywilejowanego, nie będzie wzięte pod uwagę.

§. 42.

Co do kwestyi, czy przywilej udzielony, z jakiegobądź powodu za nieważny uznany lub za ustały ma być uważanym, stanowić będzie wyłącznie ministerstwo handlu i przemysłu. Toż więc w szczególności rozstrzyga pytanie co do nowości uprzywilejowanego odkrycia, wynalazku, lub poprawy; dalej pytanie: czy tylko sprowadzone jest z zagranicy i niezdolne do uzyskania przywileju; nakoniec w sporach między dwoma uprzywilejowanemi, rozstrzygać będzie co do zupełnej lub częściowej tożsamości ich przywilejów.

jede Wiederholung des bereits untersagten Eingriffes in dasselbe eine Gesetzesübertretung und ist auf Verlangen des Verletzten an dem Schuldigen nebst dem Verfalle (Confiscation) der vorhandenen nachgemachten oder nachgeahmten Gegenstände mit einer Geldstrafe von 25 fl. bis 1000 fl. zu bestrafen. Im Falle der Zahlungsunvermögenheit des Straffälligen ist statt der Geldstrafe eine Arreststrafe von je Einem Tage für fünf Gulden zu verhängen. Rücksichtlich der zur Ausführung der Nachmachung oder Nachahmung ausschliessend dienlichen Werkzeuge und Hilfsmittel ist, in soferne nicht ein Uebereinkommen zwischen dem Verletzer und dem Verletzten etwas Anderes festsetzt, nach Beschaffenheit derselben die Zerlegung, Umstaltung oder Unbrauchbarmachung zu verfügen.

Die Geldstrafe fällt dem Armenfonde des Ortes zu, wo die Uebertretung begangen wurde. Die für verfallen erklärten Gegenstände sind, wenn nicht zwischen dem Verurtheilten und dem Privilegirten ein Uebereinkommen wegen deren Ueberlassung auf Abrechnung, des dem letzteren zuerkannten Schadenersatzes zu Stande kommt, zu vertilgen.

Hat der Schuldige die im Dienste oder durch das Vertrauen des Privilegirten erlangte Kenntniss von dessen Entdeckung, Erfindung oder Verbesserung zu dem Eingriffe benützt, so ist dieses bei Bemessung der Strafe insbesondere als ein erschwerender Umstand anzusehen.

§. 40.

Will der Verletzte die strafgerichtliche Verfolgung nicht einleiten, oder handelt es sich lediglich um den ersten Eingriff in ein Privilegium, dessen Beschreibung geheim gehalten wird, so ist der Verletzte bloss auf die Einstellung der ferneren Nachmachung oder Nachahmung und des ferneren Verschleisses der nachgemachten oder nachgeahmten Gegenstände zu dringen, und Sicherstellung zu fordern berechtiget, dass die bei dem Verletzer betretenen nachgemachten oder nachgeahmten Gegenstände, in soferne sie im Inlande erzeugt sind, während der Dauer des Privilegiums weder gebraucht noch veräussert; in soferne sie aber aus dem Auslande zum Verschleisse eingeführt wurden, wieder in dasselbe ausgeführt werden.

§. 41.

Bei allen Streitigkeiten in Privilegien-Angelegenheiten ist die Entdeckung, Erfindung oder Verbesserung nur nach der mit dem Privilegiumsgesuche eingelegten Beschreibung zu beurtheilen, diese Beschreibung muss daher in allen Fällen, in welchen die Entscheidung von dem Inhalte der Privilegiumsbeschreibung abhängt, ohne Rücksicht auf deren Geheimhaltung zum Grunde gelegt, und es darf hiebei keine wie immer geartete nachträgliche Aenderung oder Darstellung des Privilegiumsgegenstandes berücksichtiget werden.

§. 42.

Ueber die Frage, ob ein ertheiltes Privilegium aus irgend einem gesetzlichen Grunde als ungiltig zu erklären oder als erloschen (§. 29) anzusehen sei, erkennt ausschliessend das Ministerium für Handel und Gewerbe. Es entscheidet daher insbesondere über die Frage der Neuheit einer privilegirten Entdeckung, Erfindung oder Verbesserung, ferner über die Frage, ob sie aus dem Auslande nur eingeführt wurde, und zu einem Privilegium nicht geeignet war; endlich bei Streitigkeiten zwischen zwei Privilegirten über die Frage hinsichtlich der vollständigen oder theilweisen Identität ihrer Privilegien.

§. 43.

Dochodzenie i karanie przestąpień, wskazanych w §§. 38 i 39, należy do władzy politycznej powiatu, w którym wykroczenie się wydarzyło, jeżeli na przyszłość inne postanowienia nie będą wydane, a to według przepisów obowiązujących co do postępowania w przestępstwach przeciw ustawom przemysłowym. Przeciw rozporządzeniom i wyrokom władzy politycznej powiatu, każdemu mieniącemu się być powkrzywdzonym, stoi otwarta droga rekursu do przełożonej politycznej władzy krajowej, a jeżeli tu nastąpiła zmiana pierwszego rozstrzygnienia, dalsza droga do ministerstwa handlu i przemysłu; jednakże tak w pierwszym jak w drugim przypadku, rekurs założonym być winien najdalej w 14 dniach po doręczeniu rozstrzygnienia, przeciw któremu się rekwiruje.

Jeżeli rekurs założonym jest przeciw wyrokowi karnemu, wówczas wykonanie takowego, należy wstrzymać aż do chwili, w której rozstrzygnienie przejdzie w moc prawa. Jeżeli się z dochodzenia okaże, że rozstrzygnienie zawisło od kwestyi przedwstępnej, w której tylko sądy cywilne stanowić mogą, wówczas władza karna odeszle strony do właściwego sądu cywilnego, i dopiero po przedłożonym sobie prawomocnym wyroku sądu cywilnego, wydać może w takim przypadku swoje orzeczenie. Zresztą pokrzywdzonemu służyć będzie prawne rozstrzygnienie władzy karnej, na mocy którego uznany ktoś winnym przestępstwa przeciw ustawom o przywilejach skazanym został na karę za podstawę do dochodzenia przed sądem cywilnym swych praw co do wynagrodzenia.

§. 44.

Władza karna może, jeżeli są do tego dostateczne powody, nakazać, ażeby biegli zwiedzili rzecz naocznie i uczynili relacyę o jej stanie, a jeżeli w ten lub w inny sposób wiarygodnie udowodnionem jest, iż naruszenie przywileju, podlegające karze, miało miejsce, wówczas może nakazać na żądanie pokrzywdzonego, ażeby podrobione lub naśladowane przedmioty przywileju, tudzież narzędzia i sprzęty do podrobienia lub naśladowania wyłącznie służące, natychmiast zostały zajęte lub w inny sposób na zachowanie oddane.

Przytem jednakże należy mieć na uwadzę, ażeby obwinionemu bez gwałtownej potrzeby nie stała się szkoda, nie dająca się powetować, i dla tego też żądać należy w potrzebnym razie od pokrzywdzonego złożenia odpowiedniej kaucyi za osławienie i wyrządzoną szkodę.

§. 45.

Jeżeli się okaże w ciągu dochodzenia, iż rozstrzygnienie zawisło od kwestyj przedwstępnych, których rozwiązanie należy do ministerstwa handlu i przemysłu (§. 42), wtedy należy z urzędu zasięgnąć zdania ministerstwa i wstrzymać postępowanie karne aż do chwili, w której to zdanie nadejdzie.

Nakazane zaś zajęcie, lub inne prowizoryczne środki, mogą być utrzymanemi aż do rozstrzygnienia, czy postąpowanie dalej przeprowadzonem będzie.

§. 46.

Tam gdzie przy naruszeniu przywileju nie idzie o wymierzenie kary, lecz tylko o uchylenie naruszenia, wspomnionego w §. 49, lub jeżeli idzie o rozstrzygnienie co do własności przywileju, bądź że takowa stanie się sporną z powodu pierwszeństwa odkrycia, wynalazku lub poprawy, bądź z tytułu prawa prywatnego; lub gdzie idzie o pre-

§. 43.

Die Untersuchung und Bestrafung der in den §§. 38 und 39 bezeichneten Uebertretungen steht, in soferne künftig nicht andere Bestimmungen erfolgen, der politischen Bezirksbehörde, in deren Bezirke dieselben stattgefunden haben, nach den für das Verfahren bei Gewerbeübertretungen bestehenden Vorschriften zu. — Gegen die diessfälligen Verfügungen und Erkenntnisse der politischen Bezirksbehörde steht Jedem, der sich dadurch beschwert glaubt, der Recurs an die vorgesetzte politische Landesstelle, und wenn hiedurch eine Abänderung der ersten Entscheidung verfügt wurde, weiterhin an das Handelsministerium offen; jedoch muss dieser Recurs in dem einen und anderen Falle längstens binnen 14 Tagen nach dem Zustellungstage der Entscheidung, wogegen recurrirt wird, eingelegt werden.

Wird gegen ein Straferkenntniss recurrirt, so ist die Vollstreckung desselben bis zur rechtskräftigen Entscheidung aufzuschieben. — Ergibt sich während der Untersuchung, dass die Entscheidung von einer Vorfrage abhängt, worüber nur die Civilgerichte zu sprechen haben, so verweiset die Strafbehörde die Parteien an das zuständige Civilgericht, und selbe kann im solchen Falle nur nach hierüber vorgelegtem rechtskräftigen civilgerichtlichen Urtheile ihre eigene Entscheidung schöpfen. Uebrigens dient dem Verletzten die rechtskräftige Entscheidung der Strafbehörde, womit Jemand der Uebertretung des Privilegiengesetzes schuldig erklärt, und zu einer Strafe verurtheilt worden ist, zur Grundlage der vor dem Civilrichter etwa geltend zu machenden Ersatzansprüche.

§. 44.

Die Strafbehörde kann, wenn hinreichende Gründe vorhanden sind, die Vornahme eines Augenscheines oder Kunstbefundes anordnen, und wenn hiedurch oder auf andere Weise der Bestand eines strafbaren Eingriffes glaubwürdig dargethan ist, auf Verlangen des Verletzten die unverzügliche Beschlagnahme oder andere zweckmässige Verwahrung der nachgemachten oder nachgeahmten Gegenstände des Privilegiums und der zur Nachmachung oder Nachahmung ausschliessend dienlichen Werkzeuge und Hilfsmittel verfügen.

Hiebei ist jedoch stets darauf Rücksicht zu nehmen, dass dem Beschuldigten ohne dringende Noth kein unersetzlicher Schade zugefügt werde, und daher nöthigenfalls von dem Verletzten die Leistung einer angemessenen Sicherstellung für Schimpf und Schaden zu fordern.

§. 45.

Ergibt sich während der Untersuchung, dass die Entscheidung von Vorfragen abhängt, über welche das Erkenntniss dem Ministerium für Handel und Gewerbe zusteht (§. 42), so ist dieses Erkenntniss von Amtswegen einzuholen und das strafbehördliche Verfahren bis zu dem Einlangen desselben auszusetzen.

Die etwa bereits verhängte Beschlagnahme oder die getroffenen anderweitigen provisorischen Vorkehrungen können jedoch bis zur Entscheidung über die Fortsetzung des Verfahrens aufrecht erhalten werden.

§. 46.

In soferne es sich bei Eingriffen in ein Privilegium nicht um die Verhängung einer Strafe, sondern nur um die im §. 40 erwähnte Einstellung des Eingriffes handelt, oder wenn es nur um die Entscheidung über das Eigenthum eines Privilegiums, es möge wegen der Priorität der Entdeckung, Erfindung oder Verbesserung oder aus einem privatrechtli-

tensye prawa prywatnego co do wynagrodzenia szkody, z któremi pokrzywdzony został odesłany na drogę prawa; w tych przypadkach, sędzia cywilny sprawy sądzić i dochodzić będzie, a mianowicie w tych krajach koronnych, w których postępowanie summaryczne w sprawach cywilnych jest zaprowadzone, według przepisów w tym względzie istniejących.

§. 47.

Również może sędzia cywilny, w razie, gdy naruszenie będzie stwierdzone lub udowodnione przez zwiedzenie naoczne lub relacyę biegłych, na żądanie pokrzywdzonego nakazać, aby przedmioty przywileju podrobione lub naśladowane (§. 40), przy zachowaniu ostrożności wskazanych w §. 44, natychmiast były zajętemi lub stosownie zachowanemi, a to bezwarunkowo, albo po złożeniu odpowiedniej kaucyi za osławienie i szkodę wyrządzoną.

Wszelkie takie zarządzenie sądowe, musi jednakże, podobnie jak zapowiedzenie, usprawiedliwionem być przez skargę, według przepisów postępowania sądowego; w przeciwnym bowiem razie, owe kroki sądowe, natychmiast znieść, i stosowne zadosyć uczynienie za osławienie i szkodę dać należy.

§. 48.

Jeżeli rozstrzygnienie skargi wymienionej przez sędziego cywilnego, zależy od kwestyj przedwstępnych, których rozwiązanie należy do ministerstwa handlu i przemysłu (§. 42), wówczas strony winny uzyskać takowe rozwiązanie i przyłączyć go w ciągu procesu.

§. 49.

Naruszenia przemysłowych praw osób trzecich, które popełnia właściciel przywileju przy wykonywaniu onegoż, przekraczając granicę praw, służących mu na mocy przywileju, karane będą przez władze, powołane do sądzenia przestępstw przeciw przepisom przemysłowym popełnianych, według ustaw w tej mierze obowiązujących. Okoliczność, iż nadużył przywileju swego do naruszenia przemysłu drugich, uważaną być ma za szczególniej obciążającą.

§. 50.

Jak dalece ten, który w sposobie nieprawnym przywłaszcza sobie odkrycie, wynalazek lub poprawę drugiego, dla tego, ażeby albo sam, albo przez osobę trzecią przywilej uzyskał, staje się przez to winnym oszustwa lub innego czynu, karze ulegającego, — osądzić należy według ustaw karnych.

ROZDZIAŁ VIII.

Postanowienia szczególne w przedmiocie przywilejów, udzielonych przed zaprowadzeniem niniejszej ustawy i dotąd moc mających.

§. 51.

Ażeby posiadaczom przywilejów wyłącznych, udzielonych na zasadzie patentu z dnia 31. Marca 1832 r. i dotąd jeszcze moc mających, nastręczyć korzyść obszerniejszego działania, zarówno z przywilejami, udzielonemi na mocy niniejszej ustawy; na-

chen Titel streitig seyn, oder um privatrechtliche Ansprüche des Beschädigten zu thun ist, welche von der Strafbehörde auf den Rechtsweg verwiesen worden sind, ist darüber von dem Civilgerichte und zwar in jenen Kronländern, in welchen das summarische Verfahren in Civilrechtssachen eingeführt ist, nach den darüber bestehenden Vorschriften zu verhandeln und zu erkennen.

§. 47.

Auch der Civilrichter kann, wenn der Bestand eines Eingriffes glaubwürdig bescheiniget ist, oder durch die Vornahme eines Augenscheines oder Kunstbefundes dargethan wird, auf Verlangen des Beschädigten entweder unbedingt oder gegen Leistung einer angemessenen Sicherstellung für Schimpf und Schaden die unverzügliche Beschlagnahme oder andere zweckmässige Verwahrung der nachgemachten oder nachgeahmten Gegenstände des Privilegiums (§. 40) unter der im §. 44 erwähnten Vorsicht verfügen.

Jede solche Vorkehrung muss jedoch gleich einem Verbote binnen acht Tagen nach den Vorschriften der Gerichts-Ordnung mittelst Klage gerechtfertiget werden, widrigenfalls dieselbe auf Begehren des Gegners sogleich aufzuheben und die gebührende Genugthuung für Schimpf und Schaden zu leisten seyn würde.

§. 48.

Wenn die Entscheidung einer vor den Civilrichter gehörigen Klage von Vorfragen abhängt, über welche das Erkenntniss dem Ministerium für Handel und Gewerbe zukommt (§. 42). so liegt es den Parteien ob, hierüber das Erkenntniss desselben zu erwirken und im Laufe des Rechtssreites beizubringen.

§. 49.

Eingriffe in Gewerberechte dritter Personen, welche der Inhaber eines Privilegiums bei der Ausübung desselben durch Ueberschreitung des Umfanges seiner in demselben gegründeten Rechte begeht, sind von jenen Behörden, welche über die Uebertretungen der Gewerbevorschriften zu erkennen berufen sind, nach den hierüber bestehenden besonderen Vorschriften zu bestrafen. Der Umstand, dass er das Privilegium zur Gewerbestörung missbrauchte, ist hiebei als ein besonderer Erschwerungsumstand anzusehen.

§. 50.

In wieferne derjenige, welcher sich unerlaubter Weise die Urheberschaft der Entdeckung, Erfindung oder Verbesserung eines Anderen anmasset, um hierauf selbst oder durch dritte Personen ein Privilegium zu erwirken, hiedurch sich eines Betruges oder einer anderen strafbaren Handlung schuldig macht, ist nach den Strafgesetzen zu beurtheilen.

VIII. Abschnitt.

Besondere Bestimmungen in Betreff der vor der Wirksamkeit des gegenwärtigen Gesetzes ertheilten noch giltigen ausschliessenden Privilegien.

§. 51.

Um den Besitzern der auf der Grundlage des Patentes vom 31. März 1832 ertheilten noch giltigen ausschliessenden Privilegien den Vortheil einer ausgedehnteren Wirksamkeit derselben gleich den nach dem gegenwärtigen Gesetze ertheilten Privilegien zu ver-

daje się im niniejszem prawo wykonywania przywilejów swych z dniem, w którym niniejsza ustawa zaprowadzoną zostanie, także w tych krajach koronnych państwa, w których ustawa o przywilejach z dnia 31. Marca 1832 r. nie była zaprowadzoną. Jednakże to rozszerzenie działania przywileju w takich krajach koronnych, w których patent z dnia 31. Marca 1852 nie był zaprowadzonym, nie może być na szkodę tych, którzy tamże jeszcze przed ogłoszeniem tego roszczenia uprzywilejowane odkrycie, wynalazek lub poprawę rzeczywiście wykonywali.

§. 52.

Jednakże posiadacz przywileju, polegającego na ustawie o przywilejach z roku 1832, nie uzyska rzeczywiście obszerniejszego zakresu dla swego przywileju, dopóki się nie wykaże przed najwyższą władzą polityczną (namiestnikostwo) tego kraju, w którym pragnie używać praw przywileju swego, iż posiada przywilej i dopóki przez tęż władzę nie nastąpi urzędowe ogłoszenie przywileju w tymże kraju.

§. 53.

Za rozszerzenie zakresu przywileju, nie będzie się opłacać żadnej nowej taksy, ani też dopłaty do taksy.

§. 54.

Wszelkie proźby o przedłużenie przywileju, udzielonego na zasadzie ustawy z dnia 31. Marca 1832 r., podlegają przepisom niniejszej ustawy, od chwili, gdy taż rozpocznie działanie swoje.

§. 55.

Naruszania lub nadweręźania przywilejów, popełnione przed rozpoczęciem działania niniejszej ustawy, podlegają w krajach koronnych, w których obowiązywał patent o przywilejach z dnia 31. Marca 1832 r., postępowaniu, w tymże ostatnim patencie wskazanemu.

§. 56.

W powszechności, we wszystkich sprawach, odnoszących się do dawniej udzielonych przywilejów, tyczących się bądź wykonywania, trwania, przenoszenia, mocy lub ustania onychże, ustawa niniejsza wstępuje z ograniczeniami, wskazanemi w poprzedzających paragrafach, natychmiast po zaprowadzeniu onejże w miejsce dotychczasowej ustawy o przywilejach z dnia 31. Marca 1832 r., jednakże rejestrowania przywilejów, udzielonych lub przedłużonych, przed zaprowadzeniem niniejszej ustawy, nie doznają przez to żadnej zmiany.

Dan w Naszem głównem i stołecznem mieście Wiedniu dnia 15. Sierpnia, tysiąc ośmset pięćdziesiątego drugiego roku, panowania Naszego w roku czwartym.

Franciszek Józef m. p.

Hr. **Buol-Schauenstein** m. p. **Baumgartner** m. p.

Z Najwyższego rozkazu Jego C. K. Apost. Mości,
Ransonnet m. p.

schaffen, wird ihnen die Berechtigung ertheilt, ihre Privilegienrechte mit dem Eintritte der Wirksamkeit des gegenwärtigen Gesetzes auch in jenen Kronländern des Reiches, wo das Privilegiengesetz vom 31. März 1832 nicht eingeführt war, zur Geltung zu bringen. Jedoch kann diese Ausdehnung der Wirksamkeit des Privilegiums auf Kronländer, in denen das Patent vom 31. März 1832 nicht eingeführt wurde, denjenigen nicht nachtheilig seyn, welche daselbst die privilegirte Entdeckung, Erfindung oder Verbesserung bereits vor der Kundmachung dieser Ausdehnung wirklich ausgeübt haben.

§. 52.

Die wirkliche Erlangung des erweiterten Privilegiums-Umfanges erfolgt jedoch für den Besitzer eines auf dem Privilegiengesetze vom Jahre 1832 beruhenden Privilegiums nicht früher, als bis sich derselbe bei der obersten politischen Landesbehörde (Statthalterei) für das Kronland, wo er in den Genuss der Privilegienrechte zu treten wünscht, über seinen Privilegiumsbesitz genügend ausgewiesen und durch diese Behörde die ämtliche Verlautbarung des Privilegiums in diesem Lande stattgefunden hat.

§. 53.

Die Erweiterung des Privilegiums-Umfanges wird von jeder neuen Tax-Entrichtung oder Taxnachzahlung frei erklärt.

§. 54.

Alle Gesuche um Verlängerung eines im Grunde des Privilegiengesetzes vom 31. März 1832 ertheilten Privilegiums fallen unter die Bestimmungen des gegenwärtigen Gesetzes, sobald dieses seine Wirksamkeit erlangt hat.

§. 55.

Die vor dem Eintritte der Wirksamkeit des gegenwärtigen Gesetzes begangenen Privilegiums-Eingriffe und Verletzungen sind in jenen Kronländern, in welchen das Privilegienpatent vom 31. März 1832 in Wirksamkeit war, nach den Bestimmungen dieses letzteren zu behandeln.

§. 56.

Ueberhaupt tritt für alle Angelegenheiten, welche auf früher ertheilte Privilegien Bezug nehmen, dieselben mögen deren Ausübung, Fortdauer, Uebertragung, Giltigkeit oder Aufhebung betreffen, das gegenwärtige Gesetz unter den in den vorstehenden Paragraphen angegebenen Beschränkungen sogleich nach seinem Anfange an die Stelle des bisherigen Privilegiengesetzes vom 31. März 1832 in volle Kraft; jedoch bleiben die Registrirungen der vor dem Eintritte des gegenwärtigen Gesetzes ertheilten oder verlängerten Privilegien davon unberührt.

Gegeben in Unserer Haupt- und Residenzstadt Wien, am 15. August im achtzehnhundert zweiundfünfzigsten, Unserer Reiche im vierten Jahre.

Franz Joseph *m. p.*

Gr. Buol-Schauenstein *m. p.* **A. Baumgartner** *m. p.*

Auf Allerhöchste Anordnung Seiner k. k. Apostolischen Majestät:

Ransonnet *m. p.*

WZÓR A.

Prożba o przywilej.

Prześwietny albo Wysoki

(Tu wymienić należy władzę polityczną, do której się udaje, komitet, delegacyę, lub namiestnikostwo.)

Ja (my) N. N. (imię, nazwisko, charakter, zamieszkanie starającego lub starających się o przywilej), oznajmiam (oznajmiamy) niniejszem z uszanowaniem, iż zrobiłem nowe odkrycie (wynalazek, poprawę), która co do swej istoty, polega na tem (tu nastąpić ma wystawienie onegoż).

Opis dokładny, i sporządzony według przepisu §. 12. Najwyższego patentu z .... załącza się w dodatku.

(Jeżeli starający się o przywilej, życzy sobie, ażeby opis zachowany był w tajemnicy, winien to wyrazić, a jeżeli załącza rysunki, modele, wzory itp., należy to wspomnieć z dokładnem wyrażeniem ilości sztuk.)

Na tak oznajmione i w porządku opisane odkrycie (wynalazek, poprawę), które ja (my) niżej podpisany, według wiedzy i sumienia, za zdolne do uprzywilejowania i za nowe, według postanowień wspomnionego Najwyższego patentu, a zatem za stosowne do uzyskania wyłącznego przywileju trzymam (trzymamy), proszę (prosimy) o udzielenie przywileju, w takim sposobie, w jakim namienione odkrycie (wynalazek, poprawa), wystawione jest w załączonem, opieczętowanem opisaniu, pod ograniczeniami i warunkami prawnemi, na lat ..... i tym końcem składam (składamy) przypadającą według §. 11 wspomnionego Najwyższego patentu taksę od przywileju w kwocie .... złotych reńskich monetą konwenc. w całości, i proszę (prosimy) dla zabezpieczenia mojich (naszych) praw pierwszeństwa o wystawienie certyfikatu urzędowego,

(Miejsce, rok i dzień wystawienia.)

Podpis (podpisy).

Formulare A.

Privilegiums-Gesuch.

Löbliche oder Hochlöbliche

(Hier ist die politische Kreis-, Comitats-, Delegationsbehörde oder Statthalterei, an die man sich wendet, zu nennen.)

Ich (Wir) N. N. (Vor- und Zuname, Charakter, Wohnort des oder der Privilegienwerber) zeige (zeigen) hiermit geziemend an, eine neue Entdeckung (Erfindung, Verbesserung) gemacht zu haben, welche in der Wesenheit darin besteht, dass (hier hat die Darstellung derselben zu folgen).

Die genaue, nach der Vorschrift des §. 12 des Allerhöchsten Patentes vom . . . . abgefasste Beschreibung wird in der Nebenlage beigeschlossen.

(Wenn der Privilegiumswerber die Geheimhaltung der Beschreibung wünscht, so hat er diess beizusetzen, und wenn Zeichnungen, Modelle, Muster etc. zugleich beigebracht werden, ist dieses mit genauer Angabe der Anzahl der Stücke anzusetzen).

Auf diese angezeigte und vorschriftmässig beschriebene Entdeckung (Erfindung, Verbesserung), welche ich (wir) unterzeichneter (unterzeichnete) Privilegiumswerber nach bestem Wissen und Gewissen für privilegirbar und neu nach den Bestimmungen des gedachten Allerhöchsten Patentes, und folglich auf meine (unsere) Gefahr und Verantwortung zur Erlangung eines ausschliessenden Privilegiums gesetzmässig geeignet halte (halten), suche ich (suchen wir) hiermit um ein solches Privilegium auf die angezeigte Entdeckung (Erfindung, Verbesserung) in der Art, wie sie in der beigeschlossenen, versiegelten Beschreibung dargestellt ist, unter den gesetzmässigen Clauseln und Bedingungen auf . . . Jahr, an, zu welchem Ende die nach §. 11 des gedachten Allerhöchsten Patentes entfallende Privilegiumstaxe mit . . . Gulden Conventions-Münze vollständig von mir (uns) entrichtet und um die Ausfertigung des ämtlichen Certificates, zur Sicherung meiner (unserer) Prioritäts-Ansprüche gebeten wird.

(Ort, Jahr und Tag der Ausfertigung.)

Unterschrift (ten).

185.

Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z d. 3. Września 1852,

którem podane zostają potrzebne następne zmiany w prowizorycznem podziale sądowym Wielkiego-Księstwa Siedmiogrodzkiego, z dnia 27. Kwietnia t. r.

Ponieważ się w przeprowadzeniu prowizorycznego podziału sądowego Wielkiego-Księstwa Siedmiogrodu, rozporządzeniem ministerstwa sprawiedliwości z dnia 27. Kwietnia r. b. L. 5933 (dz. pr. p. Cz. XXX. Nr. 103) zarządzonego, pokazały niektóre trudności, przeto c. k. gubernium wojskowe i cywilne, w porozumieniu z c. k. komisyą zaprowadzenia sądów, na skutek Najwyższego reskryptu w tym przedmiocie ddo Hermannstadt 27. Lipca r. b. ku temu wydanego, ażeby przy zaprowadzeniu nowych prowizorycznych sądów krajowych i powiatowych, za podstawę wzięto teraźniejszy prowizoryczny podział kraju polityczny, — przedsięwzięło potrzebne zmiany zawnioskowanego podziału sądowego i ogłosiło takowe osobnem obwieszczeniem pod dniem 24. Sierpnia r. b. L. 18.425-M. C. G., w dzienniku praw krajowych Wielkiego-Księstwa Siedmiogrodzkiego.

Ministeryum sprawiedliwości, to rozrządzenie gubernium wojskowego i cywilnego zatwierdzając, podaje zarazem takowe w dodatku rozporządzenia ministerstwa sprawiedliwości z dnia 27. Kwietnia r. b. (dziennik praw pańs. Nr 103), niniejszem do powszechnej wiadomości.

Krauss m. p.

Załączenie do Nru. 185.

W skutek Najwyższego reskryptu Jego Ces. Król. Apostolskiej Mości, ddo Hermanstadt 27. Lipca 1852 i wysokiego rozrządzenia ministerstwa sprawiedliwości ddo 23. Lipca 1852 r. L. 10,188, na mocy których zarządzonem zostało, ażeby przy zaprowadzeniu nowych prowizorycznych sądów krajowych i powiatowych w Siedmiogrogrodzie za podstawę służył teraźniejszy prowiroryczny podział kraju polityczny, ustanawia c. k. gubernium wojskowe i cywilne, w porozumieniu z siedmiogrodzką c. k. komisyą zaprowadzenia sądów, niniejszy prowizoryczny podział sądowy Wielkiego-Księstwa Siedmiogrodzkiego, z następnemi zmianami obwieszczenia z dnia 28. Maja 1852, (dziennik ustaw krajowych Nr. 117, Cz. XIII. 1852 r.)

I.

Obręb sądu krajowego Hermanstadt, obejmuje następujące 8 sądów powiatowych pojedynczych:

1. Hermannstadt wraz z Szelistie dla hermanstadzkiego powiatu politycznego, z wydzieleniem miejsc Gross- i Klein Probstdorf, Abdsdorf, Meschendorf, Klosdorf i Kreuz.

2. Mediasch wraz z Marktschelken dla politycznego powiatu Mediasz i wydzielonych z politycznego powiatu hermansztadzkiego miejsc Gross- i Klein-Probstdorf.

3. Schässburg dla miasta Schäsburg i miejsc powiatu szesburgskiego następujących: Weisskirch (Fejéregyháza), Teufelsdorf (Hejasfalva), Altflagen (Feleg), Neupekel (Szederjes), Kaiszd, Schortendorf (Sárpatak), Schaasz (Szász), Wolkendorf, Donndorf,

185.

Verordnung des Justizministeriums vom 3. September 1852,

womit die nothwendigen nachträglichen Aenderungen in der provisorischen Gerichts-Eintheilung des Grossfürstenthumes Siebenbürgen vom 27. April d. J. bekannt gegeben werden.

Da sich bei der Durchführung der in der Justizministerial-Verordnung vom 27. April l. J., Z. 5933 (Reichs-Gesetzblatt, XXX. Stück, Nr. 103) angeordneten provisorischen Gerichts-Eintheilung des Grossfürstenthumes Siebenbürgen einige Anstände ergeben haben so hat das k. k. Militär- und Civil-Gouvernement von Siebenbürgen, im Einvernehmen mit der k. k. Gerichts-Einführungs-Commission, zu Folge des hierüber erflossenen Allerhöchsten Handschreibens, ddo. *Hermannstadt den 27. Juli l. J., wodurch angeordnet wurde, bei Einführung der neuen provisorischen Landes- und Bezirksgerichte die gegenwärtige provisorische politische Landes-Eintheilung zur Grundlage zu nehmen, die erforderlichen Abänderungen der beantragten Gerichts-Eintheilung vorgenommen, und darüber unterm 24. August l. J., Z. 18.425*-M. C. S., *eine besondere bereits im Landesgesetzblatte des Grossfürstenthumes Siebenbürgen erschienene Kundmachung erlassen.*

Indem das Justizministerium dieser Verfügung des Militär- und Civil-Gouvernements seine Genehmigung ertheilt, wird dieselbe im Nachhange der Justizministerial-Verordnung vom 27. April d. J. (Reichs-Gesetzblatt, Nr. 103) zur allgemeinen Kenntniss gebracht.

Krauss *m. p.*

Beilage zu Nr. 185.

In Folge des Allerhöchsten Handbilletes Seiner k. k. Apostolischen Majestät, ddo. Hermannstadt *den 27. Juli 1852 und des hohen Justizministerial-Erlasses,* ddo. *23. Juli 1852, Zahl 10.188, wodurch angeordnet wurde, bei Einführung der neuen provisorischen Landes- und Bezirksgerichte in Siebenbürgen die gegenwärtige provisorische politische Landes-Eintheilung als massgebend anzusehen, wird vom k. k. Militär- und Civil-Gouvernement in Einvernehmen mit der siebenbürgischen k. k. Gerichts-Einführungs-Commission die provisorische gerichtliche Eintheilung des Grossfürstenthumes Siebenbürgen mit folgenden Abänderungen der Kundmachung vom 18. Mai 1852, Landesgesetzblatt Nr. 117, Stück XIII, 1852, festgesetzt.*

I.

Der Landesgerichtssprengel Hermannstadt *umfasst folgende 8 Einzeln-Bezirksgerichte:*

1. Hermannstadt *mit* Szelistie *für den Hermannstädter politischen Bezirk (Stuhl), mit Ausscheidung der Ortschaften* Gross- *und* Klein-Probstdorf, Abdsdorf, Meschendorf, Klosdorf *und* Kreutz.

2. Mediasch *mit* Marktschelken *für den Mediascher politischen Bezirk (Stuhl) und die aus dem Hermannstädter politischen Bezirke ausgeschiedenen Ortschaften* Gross- und Klein-Probstdorf.

3. Schässburg *für die Stadt* Schässburg *und die Ortschaften des Schässburger Bezirkes:* Weisskirch (Fejéregyháza), Teufelsdorf (Hejat [illegible]lva), Altflagen (Feleg), Nenzekel (Sze-

Trappold, Neidhausen, Henndorf, Erketen, Zeltendorf (Zoltán), Mehburg, Radlen, Wossling (Cretina), Dunesdorf, Grosslasseln (Nagy Szász Szent-Lászlo), Rauthal (Rudály), Beschendorf (Bessö), Felsendorf (Földszin), Kreusch (Körösd), Neudorf (Szász Ujfalu), Malmkrog (Almakerék), Bodendorf (Szász Buda), tudzież dla miejsc z hermansztadzkiego powiatu politycznego wydzielonych Klosdorf, Kreutz i Meschendorf.

4. Elisabethstadt dla miasta Elisabethstadt i miejsc szesburgskiego powiatu politycznego: Hallwegen (Holdvilág), Ehrgang (Szaszernyö), Pruden (Prodt), Gross-Alisch (Nagy-Szőlős), Marienburg (Hetur), Reissdorf (Kundt), Johannisdorf (Szász Szent-Ivány), Gogeschdorf (Gogány), Gogeschburg (Gogány Várallya), Urmesch (Szász Örményes), Maldorf (Domalt), Hohendorf (Hondorf), Maniersch (Szász Magyaros), Nadesch (Szász Nádos), Zuckmantel (Csik Mantor), Zendrisch (Széna Vörös), Roddorf (Zágor), Feltdorf (Fületelke), Klein-Lasseln (Szász-Szent-Lászlo) i Klein-Alisch (Kiss-Szőlős).

5. Mühlbach dla polltycznych powiatów Mühlbach i Reussmarkt.

6. Leschkirch dla polityczcego powiatu Leschkirch i dla wydzielonego z politycznego powiatu hermansztadzkiego miejsca Abdsdorf.

7. Grosschenk wraz z Agnetheln dla politycznego powiatu Grosschenk.

8. Reps dla politycznego powiatu Reps.

II.

Obręb sądu krajowego Broos, obejmuje nastęoujące 8 sądów powiatowych pojedynczych:

9. Broos dla pnlitycznego powiatu tego samego nazwiska.

10. Déva dla politycznych podpowiatów Déva i Batiz.

11. Illye dla politycznych podpowiatów Dobra i Illye.

12. Nagy Rápolt dla politycznych podpowiatów Branyitska i Keménd.

13. Vajda Hunyad dla politycznych podpowiatów Vajda Hunyad i Demsus.

14. Puj dla politycznych podpowiatów Oláh Brettye i Puj.

15. Kőrősbánya dla politycznych podpowiatów Kőrősbánya i Brád.

16. Halmágy dla podpowiatu równego nazwiska.

III.

Obręb sądu krajowego Karlsburg obejmuje następujące 6 sądów powiatowych pojedynczych:

17. Karlsburg dla miasta Karlsburg i podpowiatu Alvincz.

18. Tövis dla równobrzmiącego podpowiatu.

19. Zalathna dla podpowiatu równego nazwiska.

20. Topánfalva dla równobrzmiącego podpowiatu.

21. Nagy Enyed dla miasta Nagy Enyed, tudzież dla politycznych podpowiatów Nagy Enyed i Maros Ujvár.

22. Blasendorf dla politycznych podpowiatów Girbo i Obraza.

derjes), Kaissd, Schortendorf (Sárpatak), Schaass (Szász), Wolkendorf, Denndorf, Trappold, Neidhausen, Henndorf, Erketen, Zeltendorf (Zoltán), Mehburg, Radlen, Wossling (Cretina), Dunesdorf, Grosslasseln (Nagy-Szász-Szent-Lászlo), Ranthal (Rudály), Beschendorf (Bessö), Felsendorf (Földszin), Kreusch (Körösd), Neudorf (Szász-Ujfalu), Malmkrog (Almakerék), Bodendorf (Szász-Buda), *und die aus dem Hermannstädter politischen Bezirke ausgeschiedenen Ortschaften* Klosdorf, Kreutz *und* Meschendorf.

4. Elisabethstadt, *für die Stadt* Elisabethstadt *und die Ortschaften des Schässburger politischen Bezirkes:* Hallwegen (Holdvilág), Ehrgang (Szászernyö), Pruden (Prodt), Gross-Alisch (Nagy-Szölös), Marienburg (Hétur), Reissdorf (Kundt), Johannisdorf (Szász-Szent-Ivány), Gogeschdorf (Gogány), Gogeschburg (Gogány-Várallya), Urmesch (Szász-Örményés), Maldorf (Domalt), Hohendorf (Hondorf), Maniersch (Szász-Magyaros), Nadesch (Szász-Nados), Zuckmantel (Csik-Mantor), Zendrisch (Széna-Vörös), Roddorf (Zágor), Felldorf (Fületelke), Klein-Lasseln (Szász-Szent-Lászlo) *und* Klein-Alisch (Kiss-Szölös).

5. Mühlbach *für die politischen Bezirke (Stühle)* Mühlbach *und* Reussmarkt.

6. Leschkirch *für den Leschkircher politischen Bezirk (Stuhl) und die aus dem Hermannstädter politischen Bezirke ausgeschiedene Ortschaft* Abdsdorf.

7. Grossschenk *mit* Aguetheln *für den Grossschenker politischen Bezirk (Stuhl).*

8. Reps *für den politischen Bezirk (Stuhl)* Reps.

II.

Der Landesgerichtssprengel Broos *begreift nachstehende 8 Einzeln-Bezirksgerichte in sich:*

9. Broos *für den gleichnamigen politischen Bezirk (Stuhl).*

10. Déva *für die politischen Unterbezirke* Déva *und* Batiz.

11. Illye *für die politischen Unterbezirke* Dobra *und* Illye.

12. Nagy-Rápolt *für die politischen Unterbezirke* Branyitska *und* Kéménd.

13. Vajda-Hunyad *für die politischen Unterbezirke* Vajda-Hunyad *und* Demsus.

14. Puj *für die politischen Unterbezirke* Oláh-Brettye *und* Puj.

15. Körösbánya *für die politischen Unterbezirke* Körösbánya *und* Brád.

16. Halmágy *für den Unterbezirk gleichen Namens.*

III.

Der Landesgerichtssprengel Carlsburg *begreift folgende 6 Einzeln-Bezirksgerichte in sich:*

17. Carlsburg *für die Stadt* Carlsburg *und den Alvinczer Unterbezirk.*

18. Tövis *für den gleichnamigen Unterbezirk.*

19. Zalathna *für den Unterbezirk gleichen Namens.*

20. Topánfalva *für den gleichnamigen Unterbezirk.*

21. Nagy-Enyed *für die Stadt* Nagy-Enyed, *dann die politischen Unterbezirke* Nagy-Enyed *und* Maros-Ujvár.

22. Blasendorf *für die politischen Unterbezirke* Girbo *und* Obráza.

IV.

Obręb sądu krajowego Klausenburg, zawiera następujące 6 sądów powiatowych pojedynczych:

23. Klausenburg dla miasta Klausenburg i politycznego podpowiatu Bács.
24. Doboka dla politycznych podpowiatów Kolos i Válaszut.
25. Gyalu dla podpowiatu tego samego nazwiska.
26. Bánffy-Hunyad dla politycznych podpowiatów Bánffy-Hunyad i Nagy-Almás.
27. Thorda dla miasta Thorda i politycznych podpowiatów Felvincz i Tür.
28. Torotzkó dla politycznych podpowiatów Torotzkó i Peterd.

V.

Obręb sądu krajowego Szilágy-Somlyó, zawiera następujące 4 sądy powiatowe pojedyncze:

29. Szilágy-Somlyó dla politycznych podpowiatów Szilágy-Somlyó i Zovány.
30. Tasnád dla podpowiatów Tasnád i Ermelyék.
31. Zilah dla politycznych podpowiatów Zilah i Magyar-Egregy.
32. Szilágy-Cseh dla politycznego podpowiatu tejże nazwy.

VI.

Obręb sądu krajowego Dées zawiera następujące 10 sądów powiatowych pojedynczych:

33. Dées dla miasta Dées i politycznych podpowiatów Szurduk i Alparét.
34. Nagy-Somkut dla podpowiatów Nagy-Somkut i Solymos.
35. Magyar-Lápos dla politycznych podpowiatów Magyar-Lápos i Galgo.
36. Kápolnok-Monostor dla politycznych podpow. Kápolnok Monostor i Butyáza.
37. Szamos-Ujvár dla miasta Szamos-Ujvár i dla podpowiatów Szamos-Ujvár.
38. Bethlen dla politycznych podpowiatów Bethlen i Nagyfalu.
39. Batza dla politycznych podpowiatów Retteg.
40. Mócs dla podpowiatu Palotka.
41. Budatelka dla podpowiatu Kiss-Czég i Nagy-Nyulas.
42. Mezö-Szengyel dla podpowiatów Csikut i Mező-Kapus.

VII.

Obręb sądu krajowego Bistritz zawiera następujące 4 sądy powiatowe pojedyncze:

43. Bistritz i Tekendorf dla politycznego powiatu Bistritzer.
44. Szász-Régen dla politycznego powiatu Szász-Régen.
45. Naszód dla podpowiatów Naszód i Alt-Rodna.
46. Borgo-Prund dla podpowiatu równej nazwy.

VIII.

Obręb sądu krajowego Maros-Vásárhely zawiera następujące 6 sądów powiatowych pojedynczych:

47. Dicső-Szent-Márton dla politycznych podpowiatów Buzás-Bessenyö, Déésfalva i Kokelburg.
48. Görgény-Szent-Imre z Monor dla podpowiatów Sóakna, Vajda-Szent-Iván, Péterlaka i Kövesd.

IV.

Der Landesgerichtssprengel Klausenburg *umfasst folgende 6 Einzeln-Bezirksgerichte:*

23. Klausenburg *für die Stadt* Klausenburg *und den politischen Unterbezirk* Bács.

24. Doboka *für die politischen Unterbezirke* Kolos *und* Válaszut.

25. Gyalu *für den gleichnamigen Unterbezirk.*

26. Bánffy-Hunyad *für die politischen Unterbezirke* Bánffy-Hunyad *und* Nagy-Almás.

27. Thorda *für die Stadt* Thorda *und die politischen Unterbezirke* Felvincz *und* Tür.

28. Torotzkó *für die politischen Unterbezirke* Torotzkó *und* Peterd.

V.

Der Landesgerichtssprengel Szilágy-Somlyó *enthält folgende 4 Einzeln-Gerichts-Bezirke:*

29. Szilágy-Somlyó *für die politischen Unterbezirke* Szilágy-Somlyó *und* Zovány.

30. Tasnád *für die Unterbezirke* Tasnád *und* Ermelyék.

31. Zilah *für die politischen Unterbezirke* Zilah *und* Magyar-Egregy.

32. Szilágy-Cseh *für den politischen Unterbezirk gleichen Namens.*

VI.

Der Landesgerichtssprengel Déés *enthält folgende 10 Einzeln-Bezirksgerichte:*

33. Déés *für die Stadt* Déés *und den politischen Unterbezirk* Szurduk *und* Alparét.

34. Nagy-Somkut *für die Unterbezirke* Nagy-Somkut *und* Solymos.

35. Magyar-Lápos *für die politischen Unterbezirke* Magyar-Lápos *und* Galgá.

36. Kápolnok-Monostor *für den politischen Unterbezirk* Kápolnok-Monostor *und* Butyáza.

37. Szamos-Ujvár *für die Stadt* Szamos-Ujvár *und den Unterbezirk* Szamos-Ujvár.

38. Bethlen *für die politischen Unterbezirke* Bethlen *und* Nagyfalu.

39. Batza *für den politischen Unterbezirk* Retteg.

40. Mócs *für den Unterbezirk* Palatka.

41. Budatelka *für den Unterbezirk* Kiss-Czég *und* Nagy-Nyulas.

42. Mező-Szengyel *für die Unterbezirke* Csikut *und* Mező-Kapus.

VII.

Der Landesgerichtssprengel Bistritz *umfasst folgende 4 Einzeln-Bezirksgerichte:*

43. Bistritz *mit* Tekendorf *für den Bistritzer politischen Bezirk.*

44. Szász-Régen *für den politischen Bezirk* Szász-Régen.

45. Naszód *für die Unterbezirke* Naszód *und* Alt-Rodna.

46. Borgo-Prund *für den Unterbezirk gleichen Namens.*

VIII.

Der Landesgerichtssprengel Maros-Vásárhely *umfasst folgende 6 Einzeln-Gerichtsbezirke:*

47. Dicső-Szent-Márton *für die politischen Unterbezirke* Buzás-Bessenyő, Déésfalva *und* Kokelburg.

48. Görgeny-Szent-Imre *mit* Monor *für die Unterbezirke* Sóakna, Vajda-Szent-Iván, Péterlaka *und* Kövesd.

49. Maros-Vásárhely dla miasta Maros-Vásárhely i dla podpowiatów Mező-Madaras i Káál.

50. Erdő-Szent-György dla podpowiatów Vaja i Mákfalva.

51. Szitás-Keresztur dla podpowiatów Szitás-Keresztur i Bözöd.

52. Udvarhely dla miasta Udvarhely i dla podpowiatów Szombatfalva i Homorod-Almás.

IX.

Obręb sądu krajowego Sepsi-Szent-György zawiera następujące 6 sądów powiatowych pojedynczych:

53. Sepsi-Szent-György dla politycznego podpowiatu Uzon.

54. Baróth dla podpowiatu Nagy-Ajta.

55. Kézdi-Vásárhely dla podpowiatów Kézdi-Vásárhely i Nagy-Borosnyo.

56. Csik-Szent-Márton dla politycznego podpowiatu Csik-Kosmás.

57. Csik-Somlóy dla podpowiatu Csik-Szépviz.

58. Gyergyo-Szent-Miklós dla podpowiatu tegoż nazwiska.

X.

Obręb sądu krajowego Kronstadt, który zawiera dwa sądy powiatowe pojedyncze

59. Hoszufalu dla miejsc Hoszufalu, Bácsfalu, Türkös, Csernatfalu, Tatrang, Zaizon, Pürkeretz, Bodola, Illyén, Márkos i dla cieśniny Bodzau.

60. Kronstadt dla reszty miejsc kronsztadzkiego dystryktu filialnego.

XI.

Obręb sądu krajowego Fogaras zawiera dwa sądy powiatowe pojedyncze:

61. Fogaras dla politycznego podpowiatu Fogaras i Persány.

62. Utsa dla podpowiatu równej nazwy.

Powyższy podział sądów, wejdzie w życie z dniem działalności nowych sądów; co się podaje do powszechnej wiadomości z tem nadmienieniem, iż miejsca pojedyncze, przekazane każdemu powiatowi sądowemu, w osobnym przeglądzie obwieszczone będą.

Hermanstadt dnia 24. Sierpnia 1852 r.

C. k. gubernium wojskowe i cywilne Siedmiogrodzkie.

49. Maros-Vásárhely *für die Stadt* Maros-Vásárhely *und die Unterbezirke* Mezö-Madaras *und* Káál.

50. Erdö-Szent-György *für die Unterbezirke* Vaja *und* Makfalva.

51. Szitás-Keresztur *für die Unterbezirke* Szitás-Keresztur *und* Bözöd.

52. Udvarhely *für die Stadt* Udvarhely *und die Unterbezirke* Szombatfalva *und* Homorod-Almás.

IX.

Der Landesgerichtssprengel Sepsi-Szent-György *enthält folgende 6 Einzeln-Bezirksgerichte:*

53. Sepsi-Szent-György *für den politischen Unterbezirk* Uzon.

54. Baróth *für den Unterbezirk* Nagy-Ajta.

55. Kézdi-Vásárhely *für die Unterbezirke* Kézdi-Vásárhely *und* Nagy-Borosnyo.

56. Csik-Szent-Márton *für den politischen Unterbezirk* Csik-Kosmás.

57. Csik-Somlyó *für den Unterbezirk* Csik-Szépviz.

58. Gyergyo-Szent-Miklós *für den Unterbezirk gleichen Namens.*

X.

Der Landesgerichtssprengel Kronstadt, *welcher zwei Einzeln-Bezirksgerichte enthält:*

59. Hoszufalu *für die Ortschaften* Hoszufalu, Bácsfalu, Türkös, Csernatfalu, Tatrang, Zaizon, Pürkeretz, Bodola, Illyen, Márkos *und den* Bodzauer *Pass, und*

60. Kronstadt *für die übrigen Ortschaften des Kronstädter Filialdistrictes.*

XI.

Der Landesgerichtssprengel Fogaras, *welcher zwei Einzeln-Gerichtsbezirke enthält:*

61. Fogaras *für den* Fogaraser *und* Persányer *politischen Unterbezirk.*

62. Utsa *für den gleichnamigen Unterbezirk.*

Die vorstehende Gerichts-Eintheilung hat mit dem Tage der Wirksamkeit der neuen Gerichte in's Leben zu treten; was mit dem Bemerken zur allgemeinen Kenntniss gebracht wird, dass die jedem Gerichtsbezirke zugewiesenen einzelnen Ortschaften mittelst einer eigenen Uebersicht werden bekannt gegeben werden.

Hermannstadt den 24. August 1852.

K. K. Militär- und Civil-Gouvernement von Siebenbürgen.

PRZEGLĄD
prowizorycznego sądowego podziału Wielkiego-Księstwa Siedmiogrodzkiego.

1 prowizoryczny sąd krajowy wyższy w Hermansztadzie, 11 prowizorycznych sądów krajowych, 62 sądów powiatowych

Sądy krajowe	Sądy powiatowe	Sądy krajowe	Sądy powiatowe
I. Hermannstadt	1. Hermannstadt wraz z Szelistye 2 Mediasch wraz z Marktschelken 3. Schässburg 4. Elisabethstadt wraz z północną częścią powiatu Szesburgskiego aż do wielkiej rz. Kokel 5. Mühlbach 6. Leschkirch 7. Grosscheuk wraz z Agnetheln 8. Reps	VI. Dées	33. Deés wraz z Semesnye 34. Nagy-Somkut 35. Magyar-Lápos 36 Kápolnok-Monostor 37. Szamos-Ujvár 38. Bethlen 39. Batza 40. Mócs 41. Budatelke 42. Mezö-Szengyel
II. Broos	9. Broos 10. Déva 11 Illye wraz z Dobra 12. Nagy Rappold 13. Vayda-Hunyad 14. Puj 15. Körösbánya wraz z Brád 16. Halmágy	VII. Bistritz	43. Bistritz wraz z Teckendorf 44. Saskic-Reen 45. Naszód wraz z Szt. György 46. Borgó-Prund
III. Karlsburg	17. Karlsburg 18. Tövis 19. Zalathna 20. Topánfalva 21. Nagy-Enyed wraz z Maros-Ujvár 22. Blasendorf	VIII. Maros-Vásárhely	47. Dicso Szt. Márton wraz z Radnóth 48. Görgény Szt. Imre wraz z Monor 49. Maros-Vásárhely wraz z Mezö-Madaras 50. Erdö Szt. György 51. Szitás-Keresztur 52. Udvarhely
IV. Klausenburg	23. Klausenburg 24. Doboka 25. Gyalu 26. Bánffy-Hunyad 27. Thorda 28. Thoroczkó	IX. Sepsi-Szt. György	53. Sepsi-Szt. György 54. Barót 55. Kézdi-Vásárhely wraz z Barátos 56. Csik-Szt. Márton 57. Csik-Somlyo 58. Gyergyó-Szt. Miklos
V. Szilágy-Somlyo	29. Szilágy-Somlyo wraz z Zovany 30. Tasnád 31. Zilah wraz z Hid-Almás 32. Szilágy-Cseh	X. Kronstadt	59. Kronstadt wraz z Tórzburg 60. Hoszufalu
		XI. Fogaras	61. Fogaras wraz z Persány 62 Utsa.

Uebersicht

der provisorischen Gerichts-Eintheilung des Grossfürstenthumes Siebenbürgen.

1 provisorisches Oberlandesgericht zu Hermannstadt, **11** *provisorische Landesgerichte*, **62** *Bezirksgerichte.*

Landesgerichte	*Bezirksgerichte*
I. Hermannstadt	1. Hermannstadt *mit* Szelistie 2. Mediasch *mit* Marktschelken 3. Schässburg 4. Elisabethstadt *mit d. nördlichen Theile des Schässburger Bezirkes (Stuhles) bis an den grossen Kokelfluss* 5. Mühlbach 6. Leschkirch 7. Grossschenk *mit* Agnetheln 8. Reps
II. Broos	9. Broos 10. Déva 11. Illye *mit* Dobra 12. Nagy-Rápold 13. Vajda-Hunyad 14. Puj 15. Körösbánya *mit* Brád 16. Halmágy
III. Carlsburg	17. Carlsburg 18. Tövis 19. Zalathna 20. Topánfalva 21. Nagy-Enyed *mit* Maros-Ujvár 22. Blasendorf
IV. Klausenburg	23. Klausenburg 24. Doboka 25. Gyalu 26. Bánffy-Hunyad 27. Thorda 28. Thoroczkó
V. Szilágy-Somlyó	29. Szilágy-Somlyó *mit* Zovány 30. Tasnád 31. Zilah *mit* Hid-Almás 32. Szilágy-Cseh
VI. Dées	33. Dées *mit* Semesnye 34. Nagy-Somkut 35. Magyar-Lápos 36. Kápolnok-Monostor 37. Szamos-Ujvár 38. Bethlen 39. Balza 40. Mócs 41. Budafelka 42. Mezö-Szengyel
VII. Bistritz	43. Bistritz *mit* Tekendorf 44. Sächsisch-Reen 45. Naszód *mit* Szt. György 46. Borgo-Prund
VIII. Maros-Vásárhely	47. Dicsö - Szt. Márton *mit* Radnóth 48. Görgény - Szt. Imre *mit* Monor 49. Maros-Vásárhely *mit* Mezö-Madaras 50. Erdö-Szt. György 51. Szitás-Keresztur 52. Udvarhely
IX. Sepsi-Szt.György	53. Sepsi-Szt. György 54. Baróth 55. Kézdi-Vásárhely *mit* Barátos 56. Csik-Szt. Márton 57. Csik-Somlyó 58. Gyergyo-Szt. Miklós
X. Kronstadt	59. Kronstadt *mit* Törzburg 60. Hoszufalu
XI. Fogaras	61. Fogaras *mit* Persány 62. Utsa

186.

Rozporządzenie ministerstwa wyznań i oświecenia z d. 11. Września 1852,

do wszystkich uniwersytetów,

którem się nakazuje, iż całe powszechne prawo karne austryackie, stanowić ma przedmiot egzaminu przy pierwszem rygorozum dla pozyskania stopnia doktora praw.

Zważywszy, iż przez zmiany, zaprowadzone w ustawodawstwie karnem austryackiem ustały powody, dla których dawniej w największej części uniwersytetów austryackich, tylko ustawa karna o zbrodniach i postępowanie kryminalne, były przedmiotem egzaminu przy pierwszem rygorozum, dla dostąpienia godności doktora praw, ciężkie zaś przestępstwa policyjne i odnoszące się do nich postępowanie, stanowiły przedmiot czwartego rygorozum; zważywszy dalej, iż takie rozdzielenie w przyszłości przeciwnem by było tak systemowi rewidowanej ustawy karnej powszechnej z dnia 27. Maja r. b., jako też naturalnemu składowi rzeczy i jasnej dążności prawodawstwa, — nakazuje się niniejszem, iż z rokiem szkolnym 18$^{52}/_{53}$ w owych uniwersytetach powszechne austryackie prawo karne i postępowanie karne w całej swej objętości, jako przedmiot egzaminu przy tem rygorozum przyjętem być ma, przy którem dotąd tylko ustawa karna o zbrodniach egzaminowaną była.

Co do uniwersytetów, w których już dawniej całe nadane prawo karne było przedmiotem jednego a tego samego rygorozum, powyższe rozporządzenie zastosowac należy w tem znaczeniu, iż odtąd powszechne prawo karne z d. 27. Maja r. b., tudzież normy obowiązujące co do postępowania karnego, uważane być winny za główne podstawy egzaminu dotyczącego.

Thun m. p.

187.

Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z dnia 17. Września 1852,

obowiązujące w krajach koronnych Austryi wyższej i niższej i w Solnogrodzie,

mocą którego stanowi się, iż kwity wystawione przez c. k. władze górnicze administracyjne na odpłacone kapitały karbony brackiej, nie potrzebują do zapisywania ich w księgi publiczne, ani sporządzenia aktu notaryalnego, ani autentycznego wypisu notaryusza,

Z powodu wydarzonego przypadku, ministerstwo sprawiedliwości widzi się spowodowanem udzielić wszystkim sądom to objaśnienie, iż kwity wystawione przez c. k. władze górniczo-administracyjne, na odpłacone kapitały skarbnicy brackiej, jako wystawione przez władze publiczne, stosownie do litery §. 3. ustawy o notaryuszach z d. 29. Września 1850 Nr. 366 dz. pr. p., nie potrzebują do zapisywania ich w księgi publiczne ani sporządzenia aktu notaryalnego, ani autentycznego wypisu notaryusza.

Krauss m. p.

186.

Verordnung des Ministeriums für Cultus und Unterricht vom 11. September 1852,

an alle Universitäten,

womit angeordnet wird, dass das gesammte österreichische allgemeine Strafrecht einen Gegenstand der Prüfung bei dem ersten Rigorosum zur Erlangung der juridischen Doctorswürde zu bilden habe.

Nachdem durch die Veränderungen in der österreichischen Strafgesetzgebung jene Gründe weggefallen sind, aus welchen früher an den meisten österreichischen Universitäten nur das Strafgesetz über Verbrechen und das Criminalverfahren bei dem ersten Rigorosum zur Erlangung der juridischen Doctorswürde geprüft wurde, die schweren Polizei-Uebertretungen aber und das bezügliche Verfahren einen Prüfungsgegenstand des vierten Rigorosums bildeten, und nachdem eine fernere derartige Trennung dem Systeme des revidirten allgemeinen Strafgesetzes vom 27. Mai d. J. dem natürlichen Sachverhältnisse und der klaren Tendenz der Gesetzgebung zuwiderlaufen würde, wird hiemit angeordnet, dass mit dem Studienjahre 18⁵²/₅₃ an diesen Universitäten das allgemeine österreichische Strafrecht und Strafverfahren in seinem ganzen Umfange zum Prüfungsgegenstande bei demjenigen Rigorosum zu machen sei, bei welchem bisher nur das Strafgesetz über Verbrechen geprüft wurde.

Für diejenigen Universitäten, an welchen schon früher das gesammte positive Strafrecht Gegenstand eines und desselben Rigorosums war, findet diese Verordnung ihre Anwendung in der Richtung, dass nunmehr das allgemeine Strafgesetz vom 27. Mai d. J. und die in Kraft bestehenden Normen über das Strafverfahren die Hauptgrundlagen der diessfälligen Prüfung zu bilden haben.

Thun *m. p.*

187.

Verordnung des Justizministeriums vom 17. September 1852,

wirksam für die Kronländer Oesterreich ob und unter der Enns und Salzburg,

wodurch bestimmt wird, dass die von den k. k. montanistischen Verwaltungsbehörden über heimgezahlte Bruderlad-Capitalien ausgestellten Quittungen zu ihrer Eintragung in die öffentlichen Bücher der Aufnahme eines Notariats-Actes und einer authentischen Ausfertigung eines Notares nicht bedürfen.

Aus Anlass eines vorgekommenen Falles findet sich das Justizministerium veranlasst, sämmtlichen Gerichten die Belehrung zu ertheilen, dass die von den k. k. montanistischen Verwaltungsbehörden über heimgezahlte Bruderlad-Capitalien ausgestellten Quittungen, da sie von öffentlichen Behörden ausgefertiget sind, nach dem Wortlaute des §. 3 der Notariats-Ordnung vom 29. September 1850, Nr. 366, Reichs-Gesetzblatt, zu ihrer Eintragung in die öffentlichen Bücher der Aufnahme eines Notariats-Actes und einer authentischen Ausfertigung des Notares nicht bedürfen.

Krauss *m. p.*

188.

Rozporządzenie naczelnika najwyższej władzy policyjnej z dnia 17. Września 1852,

obowiązujące w całym obrębie państwa,

dotyczące zakazu dziennika: „Berlinische Nachrichten von Staats- und gelehrten Sachen“ (Berlińskie wiadomości o rzeczach rządowych i uczonych, (Gazeta Haude-Spennera).

Najwyższa władza policyjna uznała potrzebę, w myśl §. 23. ustawy o druku z dnia 27. Maja 1852 r. zakazać w całym obrębie państwa dziennik redagowany przez S. H. Spiker, pod nazwiskiem: *„Berlinische Nachrichten von Staats- und gelehrten Sachen“* (Wiadomości berlińskie o rzeczach rządowych i uczonych), wychodzący w ekspedycyi gazet Haude-Spennera w Berlinie.

Kempen m. p. FML.

189.

Rozrządzenie ministerstwa finansów z dnia 18. Września 1852,

którem się ogłasza czas, od którego wydawać się zaczną nowe monety na 10 procentów aliażowane.

Odnośnie do rozrządzenia z dnia 31. Lipca 1852 r. (dz. pr. p. str. 723), mocą którego aliaż srebra monetowego na talary, złotówki reńskowe, cwancygiery i półcwancygiery, ustanowionym został na 10 procent.; podaje się do wiadomości, iż w głównym urzędzie menniczym rozpoczną się wypłaty dla stron, oddających srebro od dnia dwudziestego Września r. b. w nowych monetach srebrnych, wybitych ze srebra mieszanego w stosunku dziesięciu części czystego srebra, a jednej części miedzi.

Baumgartner m. p.

188.

Verordnung des Chefs der Obersten Polizei-Behörde vom 17. September 1852,

wirksam für den ganzen Umfang des Kaiserstaates,

betreffend das Verbot der „Berlinischen Nachrichten von Staats- und gelehrten Sachen" (Haude-Spenner'schen Zeitung).

Die Oberste Polizei-Behörde findet das in der Haude- und Spenner'schen Zeitungs-Expedition in Berlin, unter der Redaction des S. H. Spiker erscheinende Tagesblatt: „Berlinische Nachrichten von Staats- und gelehrten Sachen" im Sinne des §. 23 der Press-Ordnung vom 27. Mai 1852 für den ganzen Umfang der Monarchie zu verbieten.

Kempen *m. p., F.M.L.*

189.

Erlass des Finanzministeriums vom 18. September 1852,

womit der Zeitpunct bekannt gemacht wird, mit welchem die Ausgabe der neuen zu zehn Percent legirten Silbermünzen zu beginnen hat.

Mit Beziehung auf den Erlass vom 31. Juli 1852 (Reichsgesetzblatt, Seite 723), womit die Legirung des Münzsilbers für Thaler, Gulden, Zwanziger und Zehner auf zehn Percent festgesetzt wurde, wird bekannt gemacht, dass bei dem Hauptmünzamte die Zahlungen an Silber liefernde Parteien vom 20. September d. J. angefangen, in neuen, nach dem Mischungsverhältnisse von neun Theilen Feinsilber und Einem Theile Kupfer legirten Silbermünzen stattfinden werden.

Baumgartner *m. p.*